

27
Κ. ΜΥΡΤ. ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΟΥ

ΑΝΕΚΔΟΤΟΣ ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ ΚΑΙ ΕΓΚΩΜΙΟΝ
ΠΕΝΤΕ ΘΡΑΚΩΝ ΝΕΟΦΑΝΩΝ ΜΑΡΤΥΡΩΝ
ΜΑΝΟΥΗΛ, ΓΕΩΡΓΙΟΥ, ΜΙΧΑΗΛ, ΘΕΟΔΩΡΟΥ, ΓΕΩΡΓΙΟΥ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ Από τη συλλογή του ΕΣΥΘ ΑΘΗΝΩΝ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΤΥΠΟΙΣ : Ι. Λ. ΑΛΕΥΡΟΠΟΥΛΟΥ, ΑΓΗΣΙΛΑΟΥ 23

1941

Κ. ΜΥΡΤ. ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΟΥ

ΑΝΕΚΔΟΤΟΣ ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ ΚΑΙ ΕΓΚΩΜΙΟΝ
ΠΕΝΤΕ ΘΡΑΚΩΝ ΝΕΟΦΑΝΩΝ ΜΑΡΤΥΡΩΝ
ΜΑΝΟΥΗΛ, ΓΕΩΡΓΙΟΥ, ΜΙΧΑΗΛ, ΘΕΟΔΩΡΟΥ, ΓΕΩΡΓΙΟΥ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ ^{Ἀνάτυπον ἐκ τοῦ ΓΣΤ' τόμου τῶν «Θρημικῶν»}

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΤΥΠΟΙΣ : Ι. Α. ΑΛΕΥΡΟΠΟΥΛΟΥ, ΑΓΗΣΙΛΑΟΥ 22

1941

ΑΝΕΚΔΟΤΟΣ ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ ΚΑΙ ΕΓΚΩΜΙΟΝ
ΠΕΝΤΕ ΘΡΑΚΩΝ ΝΕΟΦΑΝΩΝ ΜΑΡΤΥΡΩΝ
ΜΑΝΟΥΗΛ, ΓΕΩΡΓΙΟΥ, ΜΙΧΑΗΛ, ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΚΑΙ ΓΕΩΡΓΙΟΥ

Εἰσαγωγή.

Ἡ τὸ πρῶτον νῦν ἐκτυπούμενη Ἀκολουθία τῶν ἐκ τῆς Σαμοθράκης νήσου προειρημένων πέντε νεοφανῶν Μαρτύρων ἀπεστάλη ἡμῖν ὑπὸ τοῦ ἐν Ἀλεξανδρουπόλει φίλου ἰατροῦ κ. Ἀχιλλέως Σαμοθράκη, ἀντιγραφείσα ἐκ χειρογράφου ἀποκειμένου ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῆς ἐν Θράκῃ Μάκρης, ἔνθα πανηγυρίζεται ἡ μνήμη αὐτῶν κατ' ἔτος τῇ 6ῃ Ἀπριλίου, ἡμέρα τῆς συναθλήσεώς των, προσερχομένων πολλῶν ἐκ τῶν πέριξ τόπων.

Τὸ ἐξ οὗ ὑπὸ τοῦ ἀκαμάτου τῆς Θράκης ἱστοριοδίφου ἀντεγράφη χειρογράφων ἐθνικῶν ἀντίγραφον τοῦ πρωτογράφου, γενόμενον ὑπὸ «τοῦ Χρ. Ν. Ρηγοπούλλου Πελοπον(νησίου) ἐν Σαμοθράκῃ τῷ 1874». Ἄλλοτε παρόμοιον τοῦ αὐτοῦ ἀντιγραφῆς ἀντίγραφον κατὰ πληροφορίας τοῦ ἀποστολέως ἀπόκειται ἐν τῇ πρὸς τιμὴν τῶν Μαρτύρων ἰδρυμένη ἐκκλησίᾳ τῆς Σαμοθράκης, ἔνθα ὡσαύτως πανηγυρίζεται ἡ μνήμη τῶν Μαρτύρων, τοῦ πρωτογράφου πιθανῶς φθαρέντος καὶ ἀχρηστευθέντος.

Ἡ Ἀκολουθία συνετέθη καὶ ἐγράφη τῷ 1843 ὑπὸ τοῦ ἀγνώστου ἡμῖν ἄλλοθεν μοναχοῦ Ἀγιορείτου Ἰακώβου τῆ προτροπῇ τοῦ τότε ἐπισκόπου Τραϊανουπόλεως κυρίου Ἀνθίμου ¹⁾, ἐπιτρόπου τοῦ μητροπολίτου Μαρωνείας, εἰς οὗ τὴν πνευματικὴν δικαιοδοσίαν ὑπήγετο τότε καὶ ἡ νῆσος Σαμοθράκη. Τοῦτο διαπιστοῦται ἐκ τοῦ ἐν τέλει τοῦ χειρογράφου σημειουμένου ἑξαστίχου :

1) Ὁ Ἀνθίμος πρωτοσύγκελλος ὢν τοῦ μητροπολίτου Μαρωνείας Δανιὴλ, προεχειρίσθη τῇ 20ῇ Ὀκτωβρίου τοῦ 1831 εἰς ἀρχιερέα, ἐπὶ ψιλῷ ὀνόματι τῆς πάλαι ποτὲ διαλαμψάσης ἐπισκοπῆς Τραϊανουπόλεως πρὸς ἐπίσκεψιν πνευματικῆν καὶ ἐπιτροπικὴν διοίκησιν τῆς ἐπαρχίας, ἅτε τοῦ μητροπολίτου ἀποδημούντος ἐν τῇ βασιλευσίᾳ. Γ ε ρ μ α ν ο ὺ μητροπολίτου Σάρδεων, ἐπισκοπικοὶ κατάλογοι τῶν ἐπαρχιῶν ἀνατολ. καὶ δυτ. Θράκης· «Θρακικά» ΣΤ', σελ. 126, Μ ι λ τ. Ἀ. Σ τ α μ ο ὺ λ η, Συμβολὴ εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν Ἐκκλησιῶν τῆς Θράκης, Αὐτόθι, τόμ. ΙΔ', σελ. 17.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

«Ἐν ἔτει τεσσαρακοστῷ τρίτῳ δεκακοσίῳσις ἅμα χιλίοις ¹⁾ τῆς σεπτῆς Χριστοῦ θεογονίας ἐγράφη συνετέθη τε αὐτὸ ἢ Ἀκολουθία, προτροπῇ μὲν Τραϊανουπόλεως Ἀνθίμου ἐπισκόπου, πόνῳ δὲ καὶ πολλῇ σπουδῇ μοναχοῦ Ἰακώβου ²⁾, ὑπὲρ ὧν ὑπερεύχεσθε οἱ ταύτη ἐντυχόντες».

Τοῦ αὐτοῦ μοναχοῦ ἢ τοῦ ἐπισκόπου Τραϊανουπόλεως Ἀνθίμου ἔργον εἶναι κατὰ πᾶσαν πιθανότητα καὶ τὸ συνεκτιπούμενον τῶν Μαρτύρων ἐγκώμιον, ἐν ᾧ ἐκτίθενται ἐν λεπτομερείᾳ τὰ τῆς συναθλήσεως αὐτῶν, ὅπερ προφανῶς ἐξεφωνήθη ἐπ' ἐκκλησίας ἐν τῇ πρώτῃ τῆς μνήμης αὐτῶν ἑορτῇ καὶ φέρεται μετὰ τὴν Ἀκολουθίαν ἐν τῷ αὐτῷ χειρογράφῳ ἀντιγεγραμμένον διὰ τῆς αὐτῆς χειρὸς ἀνωρύμου. Ὁ τοιακὸς δὲ τῆς μνήμης τῶν μαρτύρων ἑορτισμὸς ἐν Σαμοθράκῃ τόπῳ τῆς γεννήσεώς των καὶ ἐν Μάκρῃ τόπῳ τῆς συναθλήσεώς των, ὅστις ἐξακολουθεῖ τελούμενος ἐκ παραδόσεως καὶ σήμερον, καθωρίσθη ἀναμφιβόλως ὑπὸ τοῦ μητροπολίτου Μαρωνείας ³⁾ τῷ 1843, ὁλοτε καὶ ἡ πρὸς τοῦτο συντεθεῖσα Ἀκολουθία ἐψάλθη τὸ πρῶτον ἐν τῷ πρὸς τιμὴν τῶν μαρτύρων ἀνεγερθέντι ἐν Σαμοθράκῃ ναῶ, ὡς ἐκφαίνεται ἐκ τοῦ δευτέρου τῆς Ἀκολουθίας τροπαρίου: «Ἀφθόνως πᾶσιν ἐκβλύζει πηγὰς ἰσχυρὰς ὁ θεὸς οὗτος οἴκος, ὁ ἀνεγερθεὶς ἀδίδιον εἰς μνήμην τῶν ἀγίων ἐστω ἡμεῖς ἡμῖν μὲν χρεωστικῶς τὸν αὐτοῦ λαμπρῶς δοξάσαντα».

Ἐν ἀρχῇ τοῦ προοιμίου τοῦ ἐγκωμίου τῶν Μαρτύρων λέγεται ὅτι ἡ μνήμη αὐτῶν πανηγυρίζεται οὐ μόνον ἐν Σαμοθράκῃ, ἀλλὰ καὶ ἀπανταχοῦ ὑπὸ τῶν εὐσεβῶν φιλομαρτύρων Χριστιανῶν. Τοῦτο ἂν μὴ εἶναι σχῆμα λόγου, πάντως προέρχεται ἐξ ἐσφαλμένης τοῦ ρήτορος πληροφορίας διότι ἡ μεγάλη τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία, εἰς ἣν προφανῶς ἐγένετο ἡ ἀρμοδία τοῦ μητροπολίτου Μαρωνείας εἰσήγησις, δὲν καθηγίασε τοὺς Μάρτυρας ⁴⁾ ὡς ἠλπίζετο, πιθανῶς ὅπως μὴ προσκρούσῃ ὡς δουλεύουσα εἰς τοὺς πολιτικούς δυνάστας. Ἄλλως θὰ ἔπρεπε νὰ μνημονεύηται ἐν τῷ καθιερωμένῳ αὐτῆς ἐτησίῳ ἑορτολογίῳ ἢ μνήμῃ τῶν Ἁγίων.

1) Ἐν τῷ χειρογράφῳ: δεκακοσίῳσις ἅμα χιλίων.

2) Ἰακώβος, πιθανὸν ὅ κατὰ τὸ 1857 Τραϊανουπόλεως, ὄρα Σάρδεων «Θερρικὰ» τόμος ΣΤ'. σελ. 127. (Σ. Θ.).

3) Μητροπολίτης Μαρωνείας ἦτο τότε ὁ Ἀνθίμος (1839—1845), πιθανῶς ὁ τέως Τραϊανουπόλεως. Γ ε ρ μ α ν ο ὕ Σάρδεων, ἐνθ' ἄνω.

4) Κατὰ τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Ἐλευθερουπόλεως κ. Σωφρόνιον εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν δὲν ὑπάρχει θεσμὸς ἀνακηρύξεως τῶν ἁγίων. Τὰ δὲ μηνιαῖα ἐξεδίδοντο ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον παρὰ ἰδιωτῶν καὶ δὲν ἀνέφερον ὅλους τοὺς ἁγίους καὶ δι' πολλοὺς ἐκ τῶν σπουδαιωτέρων. (Σ. Θ.).

Κατὰ τὴν Ἀκολουθίαν καὶ τὴν ἐν τῷ ἐγκωμίῳ ἀφήγησιν τοῦ μαρτύρου των οἱ μάρτυρες ὀνομάζοντο, ὡς προερρήθη, Μανουὴλ, Θεόδωρος, Γεώργιος (πρεσβύτερος), Γεώργιος (νεώτερος) καὶ Μιχαὴλ. Τούτων οἱ μὲν πρῶτοι τέσσαρες ἦσαν «γεννήματα καὶ θρέμματα τῆς νήσου Σαμοθράκης», ὁ δὲ Μιχαὴλ, ὁ καὶ πρεσβύτερος πάντων, κατήγετο ἐκ Κύπρου, ἀλλ' ἔζη ἐν Σαμοθράκῃ. Ἐκτραγείσης τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1821 ἐπέδραμον εἰς τὴν Σαμοθράκην στίφη Μωαμεθανῶν ἀπὸ Τενέδου, Ἀβύδου καὶ ἄλλων τόπων, καὶ τοὺς μὲν ἄνδρας Χριστιανοὺς ἐφόνευσαν πάντας σχεδὸν λεηλατήσαντες τὰς περιουσίας των, τὰς δὲ γυναῖκας καὶ τὰ ἀνήλικα τέκνα ἐξανδραποδίσαντες ἐπώλησαν εἰς τὴν Ἀνατολήν, τὴν Εὐρώπην καὶ τὴν Αἴγυπτον. Μεταξὺ τῶν ἐξανδραποδισθέντων ἦσαν καὶ οἱ πέντε μάρτυρες, ὧν οἱ μὲν τέσσαρες παῖδες ὄντες ἐξισλαμίσθησαν βιαίως ὑπὸ τῶν κυρίων των Μωαμεθανῶν, ὁ δὲ Μιχαὴλ ἐνήλιξ ὧν ἐξώμοσεν ἐκουσίως «φοβηθεὶς τὸν θάνατον καὶ φιλοψυχῆσας». Ὁ Μανουὴλ πωληθεὶς εἰς Αἴγυπτον καὶ τυχὼν φιλανθρώπου δεσπότητος ἐξεπαιδεύθη ἐν ἱεροδιδασκαλείῳ ἀρκοῦντως, ὥστε ἐκμαθὼν τὴν Ἀραβικὴν γλῶσσαν κατενόει τὰ βιβλία τοῦ Μωαμεθανισμοῦ βιβλία.

Γενομένης εἰρήνης μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν καὶ τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς Ἑλλάδος οἱ αἰχμαλωτισθέντες Ἕλληνες ἐπανήρχοντο εἰς τὰς ἐστίνας τῶν πατρίων (ἢ ἐπὶ ἀπελευθερωθέντων ¹⁾), οἱ δὲ δραπετεύοντες ἀπὸ τῶν κυρίων των καὶ ἀνελάμβανον τὴν πάτριον θρησκείαν χριόμενοι. Τότε καὶ οἱ πέντε μάρτυρες, ἐπανήλθον εἰς Σαμοθράκην καὶ «επα-

1) Τῆς μετὰ τὴν εἰρήνην ἀπελευθερώσεως τῶν κατὰ τὴν ἐπανάστασιν αἰχμαλωτισθέντων κυριώτερος συντελεστής ἦτο ὁ μέγας τῆς Ἑλλάδος εὐεργέτης καὶ φιλέλληνας Ἐλβετὸς τραπεζίτης Ἐϋνάρδος, πρόεδρος ἐπιτροπείας ἐράνων ὑπὲρ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀγῶνος, οὐδαιος ἢ μαρμαρινῆ προτομῇ κοσμεῖ τὸν βασιλικὸν κήπον ἐν Ἀθήναις. Ἀπεσταλμένοι αὐτοῦ δραστήριοι διέτρεχον τότε πᾶσαν χώραν τῆς Ὀθωμανικῆς αὐτοκρατορίας καὶ ἐξηγόραζον παρὰ τῶν κυρίων τοὺς αἰχμαλώτους, οὓς ἀπέστελλον εἰς τὴν ἐλευθερὰν ἤδη Ἑλλάδα. Ὁ σύγχρονος φιλέλληνας Γερμανὸς, ἀλλὰ Γάλλος τὴν καταγωγὴν ποιητῆς Chamisso, ὅστις ἐξῆμνησε τοὺς ἠρωτικούς ἡμῶν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ἀγῶνας, καταπαύει ἐν θαυμάσιον ποιημὰ του περὶ τῆς αὐτοθυσίας τῆς Μεσολογγιτίσσης Σοφίας Κοντολίμαινας, (ἣτις διέταξε τὸν υἱὸν της νὰ φονεύσῃ κατὰ τὴν ἐξοδὸν τὴν ἐκπάγλου καλλονῆς κόρην της, μέλλουσαν νὰ αἰχμαλωτισθῇ ὑπὸ Τούρκου), διὰ τοῦ ἀκολούθου τετραστίχου περὶ του φιλέλληνας καὶ φιλανθρώπου Ἐλβετοῦ. ὅστις οὔτε χρημάτων οὔτε μόχθων ἐφείσθη ὑπὲρ τοῦ ἡμετέρου τότε ἀγῶνος:

Ἐϋνάρδε, σ' εὐλογοῦν γὰ τὴν φιλανθρωπία σου
μύριες ψυχὲς εὐγνώμονες. Κανένας νὰ σ' ὑμνήσῃ,
καθὼς ἀρμόζει, δὲν μπορεῖ. Γονατιστὸς μπροστά σου
εὐγνωμοσύνης δάκρυα κ' ὁ ποιητὴς ἀς χύσῃ.

ναλαβόντες τὰ πατρικά των κτήματα, ἠνώθησαν με τοὺς χριστιανούς καὶ ἐχριστιάνιζον». Γνωσθέντος τούτου παρὰ τοῖς συνοίκους των καὶ τοῖς ἐν τῇ Θράκῃ Τούρκους ἠπειλήθησαν πολλάκις ὑπὸ τοῦ ἐκάστοτε Ἀγᾶ (πολιτικοῦ διοικητοῦ) καὶ τοῦ Καδῆ (ιεροδικαστοῦ) τῆς Μάκρης, ὅτι θὰ καταδικάζοντο εἰς θάνατον, ἂν μὴ ἐπανήρχετο εἰς τὸν Μωαμεθανισμόν, ὃν αὐτοὶ ἀπεδέξαντο· ἀλλ' ἐκείνοι ἐκώφευον εἰς τὰς ἀπειλὰς καὶ κατώρθουν ἀντὶ πολλῶν χρημάτων ν' ἀποφεύγωσιν ἐκάστοτε τὸν κίνδυνον καὶ νὰ παραμένωσι Χριστιανοί. Μάτην οἱ ὁμόθρησκοὶ των καὶ αὐτὸς ὁ Τραϊανούπολεως καθ' ὑπόδειξιν τοῦ τότε πατριάρχου τοῦ ἀπὸ Σερρών Γρηγορίου, οὕτινος ἐπεζητήθη ἡ ἐπέμβασις, συνεβούλευον αὐτούς ν' ἀπέλθωσιν εἰς τὴν Ἑλλάδα πρὸς σωτηρίαν των. Ἐκείνοι μὴ θέλοντες νὰ καταλίπωσιν τὴν νῆσόν των ἀπεφάσισαν ὁμογνημόνως, ἂν ἴσως καὶ ἤθελον βιασθῶσιν ἀπὸ τοὺς ἀσεβεῖς, νὰ μαρτυρήσωσιν τὴν καλὴν ὁμολογίαν καὶ ν' ἀποθάνωσι διὰ τὸν Χριστόν, καθὼς καὶ ἐγένετο».

Τῷ 1836 διωρίσθη καθῆς τῆς Μάκρης ὁμός τις καὶ ἀπάνθρωπος καὶ εἰς ἄκρον τοῦ Μωαμεθανισμοῦ ζηλωτῆς ὁ Ἀλβανὸς Ἀβδουραχμὰν ἐφένδης, ὅστις συναινοῦντος καὶ τοῦ ἀνισορροποῦ τὰς φρένας ἀγᾶ, Τζελάλ-μπέη καλουμένου, ἀπήγαγε τοὺς μάρτυρας βιαίως ἐν καιρῷ τοῦ ραμαζανίου (τῆς μεγάλης νηστείας) ἀπὸ τῆς νήσου εἰς τὴν Μάκρην καὶ ἐφυλάκισε. Μετὰ ἐπανειλημμένας δὲ ἀνακρίσεις **ἈΚΑΔΗΜΙΑ** εἶναι Χριστιανοὶ καὶ προτιμῶσι τὸν θάνατον τῆς ἐξομοσίας ὑπερβλήθησαν εἰς φορικτὰ βασανιστήρια ἐν τῇ εἰρκτῇ ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας, ἀναμενομένης ἐκ Κωνσταντινουπόλεως τῆς περὶ τῆς τύχης των ἀποφάσεως τοῦ κυριάρχου τῆς ἐπαρχίας, μυστικοῦ δὲ γραμματέως τοῦ Σουλτάνου, Βασάφ ἐφένδης, εἰς ὃν ἐξετέθησαν ἐγγράφως τὰ τῆς ἀνακρίσεως καὶ τῆς ὁμολογίας αὐτῶν.

Ἐλθούσης μετὰ εἴκοσι τρεῖς ἡμέρας τῆς ἀποφάσεως «νὰ θανατωθῶσι μετὰ τὸν πλέον πικρότατον θάνατον ὡς ὕβρισται καὶ καταφρονηταὶ τῆς θρησκείας των» τὴν ἐπιούσαν ἐξήχθησαν ἐκ τῆς φυλακῆς καὶ ἐθανατώθησαν. Καὶ ὁ μὲν Μιχαὴλ ἐσφάγη καὶ κατετεμαχίσθη ἐν τῇ πλατείᾳ τῆς κωμοπόλεως ὑπὸ τῶν δημίων, ὁ Θεόδωρος καὶ ὁ πρεσβύτερος Γεώργιος ἀπηγγονίσθησαν, ὁ δὲ Μανουὴλ ὁ ἐλεγεῖας παρησιᾶ τὴν πλάνην τῶν Μωαμεθανῶν καὶ ὁ νεώτερος Γεώργιος ἔτυχον τοῦ φορικτοτάτου θανάτου ριφθέντες ἀπ' ὕψους ἐπὶ αἰχμὰς πεπηγμένας ἐπὶ σανίδων. Μετὰ τὸν μαρτυρικὸν θάνατόν των ὑπὲρ τῆς τοῦ Χριστοῦ πίστεως «οἱ Χριστιανοὶ λαβόντες τὴν ἄδειαν ἔλαβον τὰ λείψανα τῶν Μαρτύρων καὶ ἐνεταφίασαν αὐτὰ ἐντίμως εἰς τὸ ἴδιον μέρος».

Περὶ τοῦ μαρτυρίου τῶν νεοφανῶν τούτων πρὸ αἰῶνος ὑπὲρ τῆς πίστεως ἡμῶν μαρτύρων ἐπεδειξάτο ἐνδιαφέρον ὁ μητροπολίτης Ἀμερικῆς κύριος Ἀθηναγόρας αἰτησάμενος ἐσχάτως πληροφορίας παρὰ τοῦ Ἀλεξαν-

δρουπόλεως κυρίου Ἰωακείμ κατὰ προφορικὴν ἀνακοίνωσιν αὐτοῦ πρὸς τὸν κ. Ἀχ Σαμοθράκην. Δυστυχῶς ὅμως ἡ τῆς Ἀλεξανδρουπόλεως μητρόπολις οὐδὲν στοιχεῖον κατέχουσα περὶ τοῦ μαρτυρίου καὶ τῆς γεραιομένης μνήμης τῶν Μαρτύρων ἐν τῇ ὑπὸ τὴν πνευματικὴν τῆς κυριαρχίαν Μάκρην δὲν ἠδυνήθη ν' ἀπαντήσῃ εἰς τὴν αἴτησιν αὐτοῦ. Ἐπὶ τῇ ἐκλαϊκεύσει νῦν διὰ τοῦ τύπου τῆς τε Ἀκολουθίας καὶ τοῦ συναξαρίου αὐτῶν νομίζομεν ὅτι δὲν εἶναι ἄσκοπος ἀπὸ ἐκκλησιαστικῆς καὶ ἐθνικῆς ἀπόψεως ἡ καθαγίασις τῶν Θρακῶν τούτων νεομαρτύρων καὶ ὑπὸ τῆς μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας ἐνεργεία τῶν ἀρμοδίων, ἐκλιπόντων ἤδη τῶν πολιτικῆς φύσεως ἄλλοτε λόγων. Διότι οὗτοι οἱ μάρτυρες κατὰ τὸ εἰς αὐτοὺς τροπάριον εἶναι «μέγα καύχημα τῆς Σαμοθράκης, νέον στήριγμα τῆς κώμης Μάκρης, καρτερόψυχοι καλλίνικοι ὄφρον τυράννων ταπεινώσαντες», κατὰ δὲ τὸ ἐγκωμιόν των «πρεσβεύται διάπυροι καὶ ἰατροὶ παθῶν ἄμισθοι καὶ ἐν κινδύνοις ἔτοιμοι βοηθοὶ καὶ ἀντιλήπτορες».

Ἡ γλῶσσα τῆς μὲν Ἀκολουθίας εἶναι ἡ εἰδισμένη ἐκκλησιαστικῆ, ἣς ὁ συνθέτης φαίνεται κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον δεξιὸς χειριστῆς ἐκ τῆς περὶ τὰ ἐκκλησιαστικὰ βιβλία πολλῆς τριβῆς του καὶ τῆς μμήσεως **ἈΚΑΔΗΜΙΑ** mutatis mutandis ἄλλων ἀκολουθιῶν, ἃς εἶχε βεβαίως πρὸ ὀφθαλμῶν, τοῦ δὲ ἐγκωμιαστικοῦ λόγου ἡ τότε γραφομένη ἀπλή (ἀπλοελληνικὴ) τῶν **ἈΚΑΔΗΜΙΑ** ἁγιῶν καὶ διαφωτῶν τῶν ἡμερῶν, οὐχὶ ὅμως ἀπηλλαγμένη σολοικισμῶν (ὀνομαστικῶν ἀπολύτων καὶ ἀνακολούθων) καὶ ιδιωτισμῶν τινῶν ἰδίως ἐν τῷ ἀφηγηματικῷ μέρει. Ἐξ οὗ εἰκάζεται ὅτι ὁ συγγραφεὺς τοῦ λόγου εἴτε εἶναι αὐτὸς οὗτος τῆς Ἀκολουθίας εἴτε ὁ παρακολουθήσας τὴν ἀθλήσιν τῶν μαρτύρων καὶ καθαγιάσας τὴν μνήμην αὐτῶν ἀρχιερεὺς Τραϊανούπολεως καὶ εἶτα Μαρωνείας Ἀνθιμος δὲν ἦτο μέτοχος ἀνωτέρας συστηματικῆς ἐκπαιδεύσεως. Τοιοῦτοι ἦσαν τότε, ὡς ἐκ τῶν κωδίκων τῶν μητροπόλεων διαπιστοῦται, οἱ πλείστοι τῶν ἀρχιερέων καὶ ἀνωτέρων κληρικῶν.

Τὸ ἐν Μάκρῃ τοῦ Ρηγοπούλλου ἀντίγραφον ἔχει κῆρὰς τινὰς, ὀφειλομένας εἴτε εἰς τὸν ἀντιγραφέα ἐν γένει εἴτε εἰς αὐτὸν τὸν συγγραφέα ἐν μέρει, ἃς ἡμεῖς διορθώσαντες ἐν τῷ μετὰ χεῖρας κειμένῳ ὑποσημειοῦμεν μετὰ τινῶν ἄλλων ἐπεξηγηματικῶν σχολίων. Ὡσαύτως προέβημεν εἰς τὴν ἀκριβῆ στίξιν, τὴν ἐκκαθάρισιν καὶ πού τὴν συμπλήρωσιν τοῦ κειμένου τὰς μὲν παρελκούσας λέξεις τιθέμενοι ἐντὸς ἀγκυλῶν [—], τὰς δὲ συμπληρουμένας ἐντὸς παρενθέσεων (—). Ἐτηρήσομεν ὅμως ἐν τῷ ἐγκωμιαστικῷ τοῦς σολοικισμοὺς καὶ τοὺς ιδιωτισμοὺς, ὅπως μὴ μεταβληθῇ τὸ ὕφος τοῦ ρήτορος, ὅπερ ἐν μὲν τῷ προοιμίῳ καὶ τῷ ἐπιλόγῳ εἶναι λυρικόν, ἐν δὲ τῷ διηγηματικῷ μέρει ἀφελεὲς καὶ ἀπλοῦν.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 7ῃ Νοεμβρίου 1940.

Κ. ΜΥΡΤ, ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ

Α΄.

ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ

*τῶν ἐκ τῆς Σαμοθράκης νήσου πέντε νεοφανῶν Μαρτύρων
Μανουήλ, Γεωργίου, Μιχαήλ, Θεοδώρου καὶ Γεωργίου
ἐν Μάκρῃ κωμοπόλει τῆς Θράκης ἀθλησάντων
ἐν ἔτει ,αωλστ΄,*

συνταχθεῖσα

παρὰ τοῦ ἐν μοναχοῖς Ἰακώβου Ἀγιορείτου
διὰ προτροπῆς τοῦ κ. Ἀνθίμου ἐπισκόπου Τραιανουπόλεως,
νῦν δὲ ἀντιγραφεῖσα
ἐκ τοῦ πρωτογράφου παρὰ Χρ. Ν. Ρηγοπούλλου Πελοπον(νησίου)
ἐν Σαμοθράκῃ 1874.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

Ἀπριλίου στῆ Μνήμη τῶν ἁγίων πέντε νεοφανῶν μαρτύρων τῶν ἐκ
Σαμοθράκης καὶ ἐν Μάκρῃ ἀθλησάντων.

Ἐν τῷ μικρῷ ἑσπερινῷ Προσόμοια,

Ἦχος α΄. *Τῶν οὐρανίων ταγμάτων.*

Εὐφραίνου, τέρπου (καὶ)¹⁾ ἀγάλλου, σκίρτα καὶ χόρευε, ὦ νῆσος²⁾ Σα-
μοθράκη· ἐκ σοῦ γὰρ ὡσπερ κρινα ἐξήνθησαν οἱ πέντε νεοφανεῖς καὶ ἁ-
ήττητοι μάρτυρες, ὧν τὴν χαρμόσυνον μνήμην περιχαρεῖς νῦν τελοῦμεν
εὐφημοῦντες αὐτούς.—Δίς.

Ἀφθόνως πᾶσιν ἐκβλύζει πηγὰς ἰάσεων ὁ θεῖος οὗτος οἶκος, ὁ ἀνε-
γηγερμένος αἶδιον εἰς μνήμην τῶν ἀθλητῶν τῶν πεντάθλων³⁾, στερεῶν
ἀληθῶς, ἐν ᾧ ἑστῶτες ὑμνοῦμεν χρεωστικῶς τὸν αὐτοῦ λαμπρῶς δοξά-
σαντα.

1) Τὸ «καὶ» φαίνεται περιττεῖον κατὰ τὴν μελωδίαν (Σ. Θ.).—2) ἡ νῆσος.—3) πένταθλοι (πέντε ἀθληταὶ) κακῶς ἐσχηματισμένη λέξις κατ' ἀναλογίαν τοῦ πέντε τ α θ λ ο ν, τοῦ γνωστοῦ πέντε ἀγώνων ἀγωνίσματος.

Τοὺς ἀθλητὰς Κυρίου δεῦτε τιμήσωμεν, τοὺς νέους ἐν τοῖς χρόνοις,
παλαιοὺς δὲ τοῖς ἀθλοῖς, φρουροὺς ἡμῶν προστάτας καὶ πρεσβευτὰς ἐκ-
τελοῦντες τὴν μνήμην αὐτῶν· πρεσβεύουσι γὰρ οὗτοι ὑπὲρ ἡμῶν τὸν Σω-
τήρα τοῦ σωθῆναι ἡμᾶς.

Δόξα· ἦχος α΄.

Τὴν τῶν μαρτύρων θεῖαν καλλονὴν τὴν ἱερὰν χορείαν, Σαμοθράκης
βλαστήματα καὶ Μάκρης καυχήματα, ἡμῶν δὲ προστάτας, πενταριθμούς
ὑπάρχοντα, ἐν ᾧδαῖς ἁσμάτων εὐφημήσωμεν, πιστοί, ὡς στρατιώτας τοῦ
Χριστοῦ καὶ πρεσβευτὰς ἡμῶν ἀκλινεῖς πρὸς Κύριον, ὃν καθικετεύσατε
ὡς κοινωνοὶ τῶν παθημάτων αὐτοῦ καὶ σύμμορφοι ἐλεθῆναι τὰς ψυχὰς
ἡμῶν.

Καὶ νῦν τῆς ἑορτῆς:

Εἰς τὸν στίχον Προσόμοια.

Ἦχος β΄. *Οἶκος ἐν Εὐφραθῇ.*

ὦ θαύματος καινοῦ! ὦ ξένου μυστηρίου! πῶς ἐν ἐσχάτοις χρόνοις
νεολαμπῆς χορεία Μαρτύρων ἡμῖν ἔλαμψεν.

Ἦχος Γαβριηλ. Θεομαστός ὁ Θεός.

Τέτρωται ὁ ἐχθρός, ὡς ἐν διστόμῳ ξίφει, νεοφανῶν μαρτύρων τῶν
νῦν εὐφημουμένων καὶ πέπτωκεν ὁ δόλιος.

Στίχ. *Τοῖς Ἀγίοις τοῖς ἐν τῇ γῆ.*

Οὐ ξίφος, οὐ σφαγή, οὐδὲ βάσανος ἄλλη τῆς τοῦ Χριστοῦ ἀγάπης
τοὺς αὐτοῦ ἀθλοφόρους χωρῖσαι¹⁾ ὅλως ἴσχυσεν.

Δόξα. Ὅμοιον.

Δόξα σοι, ὦ Τριάς, Πάτερ, Υἱὲ καὶ Πνεῦμα, ὅτι χορὸν μαρτύρων ἐν
τοῖς ἐσχάτοις χρόνοις ἀνέδειξας πεντάριθμον. 35

Καὶ νῦν ὅμοιον.

ὦ πρᾶγμα τ ε²⁾ [τὸ] γλυκὺ καὶ ὄνομα Μαρία, πρέσβευε τῷ υἱῷ σου
μετὰ τῶν ἀθλοφόρων ὑπὲρ ἡμῶν τῶν δούλων σου.

Ἀπολυτίκιον, ἦχος α΄.

Τοῦ λίθου σφραγισθέντος.

Τοὺς πολυάθλους ὀπλίτας καὶ ἀκμαίους ἀκμάσαντας, τοὺς καρτερι-

1) χωρῆσαι.—2) τό.

κούς στρατιώτας, πενταυγῆς νεομάρτυρας τιμήσωμεν ἐν ἕμοις καὶ ῥοδαῖς, ἀνδρείως ὡς κηρύξαντας (τὸν Σωτῆρα) Χριστόν, Μανουὴλ καὶ Μιχαήλον σὺν Θεοδώρῳ (καὶ) Γεωργίους ἀναβοῶντες: δόξα τῷ ἐνισχύσαντι αὐτούς, δόξα τῷ στεφανώσαντι, δόξα τῷ τὴν σεπτὴν αὐτῶν μνημὴν δοξάσαντι.

Καὶ τῆς ἑορτῆς.

Ἐν τῷ Μεγάλῳ ἔσπερινῷ τό: Μακάριος ἀνὴρ καὶ τό: Κύριε ἐκέκραξα. Προσόμοια ἤχος α'. εἰς η'.

Ἦχος α'. Ὁ τοῦ παραδόξου θαύματος.

Ὁ τοῦ παραδόξου θαύματος, οἱ λαμπροὶ τοῦ Χριστοῦ καλλίνικοι μάρτυρες, πεντὰς ἢ περικαλλῆς καὶ ἀξιέπαινος, τὴν πλάνην Ἀγαρηῶν καταβροντήσασα ἤσχυεν ἄριστα καὶ πίστιν τὴν τοῦ Χριστοῦ ὁμολογήσασα ἤθλησεν ἄριστα, οὓς ἀνευφημοῦντες πόθῳ τὸν Σωτῆρα Κύριον τὸν ἰσχύσαντα τούτους καὶ δοξάσαντα δοξάσωμεν.

Σήμερον φαιδρὰν πανήγυριν τῶν πιστῶν χορείαν λαμπρῶς συστησάμενοι τιμήσωμεν τοὺς σεπτοὺς μεγαλομάρτυρας κρουαζόντες πρὸς αὐτούς: τῆς Σαμοθράκης καὶ Μάκρη ἀκακῶντα σοφῶντο Θεοφρασεύται καὶ ἰατροὶ καχεκτούντων πανάριστοι, νόσων καὶ δεινῶν ὀδυνῶν ἡμᾶς θεραπεύσατε, τοὺς τιμῶντας ἐκ πόθου τὴν φαιδρὰν ἡμῶν πανήγυριν

Δεῦτε τῶν πιστῶν ὁ σύλλογος ἕσμαισι κροτοῦντες (λαμπρῶς ἀνυμνήσωμεν τοὺς πενταρτίθμους σεπτοὺς) μεγαλομάρτυρας, μέλψωμεν γηθόμενοι τοὺς πέντε στεροῦς Χριστοῦ μεγαλομάρτυρας, οὓς ἦνθισεν ὡς τερπνὰ δόδα καὶ κρῖνα ἢ Σάμος τῆς Θράκης [ἢ] μὲν, ἢ Μάκρη δὲ ἢ λαμπρὰ ἄθλοις παντοίοις στεροῦς κατεστόμωσε καὶ ἢ τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησία ἔστυψεν, ὡς γενναίους ὀπλίτας καὶ σεπτοὺς μεγαλομάρτυρας.

Χαίροις Μανουὴλ πανένδοξε, ὁ ἐλέγξας πλάνην Ἀγαρηῶν τὴν κακίστην ¹⁾ καὶ πάνσοφε Μιχαὴλ τῆς Κύπρου βλάστημα, Γεώργιοι οἱ στεροὶ σὺν Θεοδώρῳ, πεντὰς ἢ ἐξάκουστος, οἱ ἐν ἐσχάτοις καιροῖς ἀναφανέντες ἀστέρες πολύφωτοι καὶ τῶν ἀσεβῶν τὸ θρόσος ταῖς ὑμῶν ἐνστάσεσιν ἐκνικήσαντες ἅμα καὶ Χριστῷ συμβουλευόντι ²⁾.

Ἔτερα παρόμοια. Ἐδωκας σημειώσιν.

Ὅτε τοῖς παθήμασι τοῖς σοῖς, Χριστέ, ἐστερέωσας οἰκουμένης τὰ πέ-

1) κακίστου. 2) συμβασιλεύοντος.

ρατα, τότε θεῖαν δύναμιν καὶ ἡ ἀσθενοῦσα φύσις τῶν ἀνθρώπων περιεζώσατο, Χριστέ: ὅθεν ἐν τούτοις τοῖς χρόνοις ἤθλησαν κατὰ τοῦ πολεμήτορος πέντε στεροὶ καλλιμάρτυρες καὶ βαρβάρων ὁμότητα ¹⁾ παντελῶς ἀπημαύρωσαν.

Στόματα ἀνοίξαντες μεγαλομάρτυρες πάνσοφοι ἐν σταδίῳ εἰλκύσατε ²⁾ πνεῦμα, καθὼς γέγραπται, καὶ Θεὸν τῶν ὄλων τὸν Χριστὸν ἀνδρείως γλώσση, καρδίᾳ καὶ ψυχῇ ἐχθρῶν ἐπίπροσθεν ἐκηρύξατε καὶ θάνατον ἐκούσιον πανευκλεῶς ὑπεμείνατε: διὰ τοῦτο ἐστέφθητε παρ' αὐτοῦ ἀξιάγαστοι.

Ἄοίδιμον θάνατον τοῦ μαρτυρίου ποθήσαντες τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον φαιδρῶς ἐκληρώσασθε, μάρτυρες γενναῖοι πεντάριθμοι ὄντες ³⁾, καὶ χαρμονὴν διηνεκῆ, Χριστὸν ἀπαύστως καθικετεύοντες δωρησασθαι ⁴⁾ συγχώρησιν ἡμῖν πταισμάτων καὶ ἔλεος τοῖς ἐν πίστει γεραίρουσι τὴν ὑμῶν μνημὴν σήμερον.

Ἰσοὺς διανύσαντες ⁵⁾ πόνου: πληγὰς τε καὶ μάλιστα καὶ ποινὰς τοῖς ἀθλήσασιν ἰσοὺς ἀπειλήφατε παρὰ τοῦ Δεσπότου τοὺς λαμπροὺς στεφάνους, μεγαλομάρτυρες, σαφῶς καὶ νῦν ἐν δόξῃ θεῖα αὐλίξεσθε, πρεσβεύοντες πρὸς Κύριον διηνεκῶς περισφύζεσθαι ⁶⁾ τοὺς ὑμᾶς μετὰ πίστει εὐκλεῶς μαρτυροῦντας

Δόξα. Ἦχος πλάγιος β'.

Ἐπεὶ Χριστοῦ νομίμως ἀθλήσαντες πεντάριθμοι μεγαλομάρτυρες, καὶ τοῖς αἰσθητοῖς τυράννοις τοὺς νοητοὺς καταβαλόντες τυράννους ἐπαξίους στεφάνους ἀπειλήφατε παρὰ τοῦ ἀθλοθέτου Σωτῆρος Χριστοῦ καὶ νῦν ἐν Οὐρανοῖς τῶν Ἀγγέλων τοῖς τάγμασι συναγαλλόμενοι καὶ τῷ τρισυποστάτῳ καὶ πρώτῳ λαμπρυνόμενοι φέγγει τῆς ἀνωτάτης ⁷⁾ φωτοχυσίας συναπολαύοντες τρανῶς μέμνησθε καὶ ἡμῶν τῶν βοῶντων ὑμῖν: Χαίρετε ἀδαμάντινοι τὴν ψυχὴν καὶ καρτερικώτατοι ὀπλίται Χριστοῦ. Χαίρετε οἱ τὴν πλάνην τὴν κακόσπορον (:) ⁸⁾ τοῦ ἀποστάτου ἀπελέγξαντες καὶ τὴν ἀληθῆ πίστιν τοῦ Χριστοῦ τρανῶς ἀνακηρύξαντες. Σήμερον ἅπας ὁ κόσμος χαίρει καὶ τῶν ἀγῶνων τὸ ἄπειρον εὐλαβοῦμενος καταγεραίρει ὑμᾶς: Ἄγγελοι σὺν ἀθλοφόροις λενγχιμονοῦντες περιχαρῶς εὐφημοῦσιν ὑμᾶς τοὺς τεμόντας τὰς ἐπινοίας τῶν παρανόμων: ἀλλὰ πρεσβεύσατε Χριστῷ τῷ Θεῷ καὶ ἡμᾶς τοὺς ἐν πίστει ἐκτελοῦντας ⁹⁾ τὴν ἀεισέβαστον μνημὴν ὑμῶν ἀξιῶσαι τῶν αἰώνιων ἀγαθῶν, πεντάριθμοι μάρτυρες.

1) ὁμότητα.—2) εἰλκύσαντες.—3) ὄντως.—4) δωρησασθε.—5) διανύσαντας.—6) περισφύζεσθε.—7) ἀνωτάτῳ.—8) καχέσπερον.—9) ἐκτελοῦντες.

Καὶ νῦν, *Τίς μὴ μακαρίσῃ σέ ; ἢ τῆς ἑορτῆς.*
Εἴσοδος. Φῶς Ἰλαρόν. Προκείμενον.
Ἀναγνώσματα τοῦ Ἁγίου Γεωργίου.
Εἰς τὴν Λιτῆν, Ἦχος α΄.

Ἀγάλλεται σήμερον ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ λαμπруνομένη τῇ χάριτι καὶ πιστῶς πανηγυρίζει τῶν φιλεόρτων τὰ συστήματα ἐπὶ τῇ ἐνδόξῳ μνήμῃ τῶν πέντε νεοφανῶν μαρτύρων καὶ Χριστὸν τὸν ἀθλοθέτην δοξάζει, τὸν τὴν χάριν νέμοντα ¹⁾ τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ μάρτυρσι· δεῦτε οὖν φιλομάρτυρες τὴν θείαν αὐτῶν ἐκτελέσωμεν ἄθλησιν ἱκετεύοντες Χριστὸν τοῦ ὁσθῆναι τὴν οἰκουμένην ἐκ παντοίων θλίψεων.

Ἦχος β΄.

Δεῦτε φιλομάρτυρες πάντες καὶ τῶν θείων ἀγῶνων ἔρασταὶ τοὺς πενταρίθμους ἀθλητάς, Σαμοθράκης τὰ περίβλεπτα ἀκούσματα, ἱεραῖς μελωδίαις εὐσεβοφρόνως εὐφημήσωμεν, ὅτι τὸν τύραννον Ἀλβανὸν καταβαλόντες τῇ ἰσχύϊ ²⁾ τοῦ Σωτῆρος ὁωννύμενοι ἐπαξίως καὶ τὸν τῆς νίκης στέφανον ἐκομίσαντο καὶ τοῖς μετὰ πίστει αὐτοὺς ἐπικαλούμενοις μέγιστοι ἐν ἀνάγκαις ἐπίκουροι ἐφίστανται· ἀκούσατε τὴν ἱκεσίαν, Χριστέ ὁ Θεός, ἐλέησον καὶ σῶσον τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Ἦχος δ αὐτός.

Λήξιν προορῶντες τὴν μέλλουσαν, ἀθλοφόροι νεομάρτυρες, πρὸς τὰ σκάμματα τῆς ἀθλήσεως προθύμως ἐχωρήσατε, τὰς βασάνους ὡς τρυφὰς ἠγούμενοι καὶ τὸν θάνατον ὡς ζωὴν λογιζόμενοι καὶ νομίμως τελέσαντες τὸν δρόμον τοῦ μαρτυρίου τὸν τῆς νίκης στέφανον παρὰ Χριστοῦ νομίμως ἀπειλήφατε δυσωποῦντες ἀδιαλείπτως ὑπὲρ τῶν πίστει καὶ πόθῳ τιμῶντων τοὺς ἄθλους ³⁾ ὑμῶν παναοίδιμοι.

Ἦχος δ΄.

Ἴδου νῦν ἐξέλαμψεν ἡ ὀλόφωτος πανήγυρις τῶν ἀθλοφόρων Χριστοῦ, ὡς ἀστέραις νοουμένους προβαλλομένη τούτους, τὰς διανοίας τῶν πιστῶν φωτίζοντας καὶ τὰ νέφη τῶν παθῶν ἐκδιώκοντας, οἷς ἐν πίστει βοήσωμεν : Χαίρετε, στρατιῶται στερότάτοι τοῦ βασιλέως τῶν δυνάμεων,

1) τῷ νέμοντι.—2) ἰσχύει.—3) τὰ ἄθλα.

οἱ τὰς ἀρχὰς καὶ ἐξουσίας τοῦ σκότους τῇ πίστει τροπωσάμενοι καὶ Χριστὸν φωτοδότην ἐν τοῖς οἰκείοις μέλεσι δοξάσαντες· πρὸς ὃν πρεσβείαν ποιήσατε ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

Ἦχος δ αὐτός.

Τερωμένοι ὅλως τῇ πρὸς Χριστὸν τελειοτάτῃ ἀγάπῃ, αοίδιμοι μάρτυρες, πρὸς τοὺς μαρτυρικοὺς ἀγῶνας ῥωμαλέῳ φρονήματι ἠτομορήσατε, τοῦ σώματος μὴ φεισάμενοι· διὸ καὶ εἰρκτῇ συγκλειόμενοι, λακτιζόμενοι, σπαραττόμενοι, [διὸ] καὶ ὀβελίσκοις ¹⁾ προσριπτόμενοι καὶ πικρῶς ἀνηλεῶς θανατούμενοι, χαίροντες τὰ πνεύματα ὑμῶν Χριστῷ παρεδώκατε. Παρουσίαν ²⁾ οὖν ἔχοντες ἀθλητικὴν πρὸς αὐτὸν ἱκετεύσατε ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

Δόξα. Ἦχος πλάγ. α΄.

Ἐξέλαμψε σήμερον ἡ ἐτήσιος μνήμη τῶν πενταρίθμων ἀθλοφόρων Χριστοῦ, τῶν διὰ Χριστὸν τὸ σῶμα ἐκδόντων ταῖς βασάνους, τῶν σκυθρωπῶς ἔχοντες ἐπέλαμψοντες σκοτομανίαν (;) ³⁾ καὶ ζωῆς αἰωνίου πρόξενος ἠνομένη ⁴⁾ τοῖς πιστοῖς τούτους εὐφημοῦντες προσεῖπωμεν : Χαίρετε, ἀδαμάντινοι, οἱ τὴν ψυχὴν ἄτρωτον ταῖς βασάνους διατηρήσαντες καὶ τῶν τυράννων τὰ θρόασθ τῇ καρτερίᾳ ὑμῶν καταπλήξαντες· Χαίρετε, Μανουήλ, Γεώργιε, Μιχαήλ, Γεώργιε καὶ Θεόδωρε, πολυάθλοι, πανθαύμαστοι μάρτυρες· Πρεσβεύσατε τοῦ σωθῆναι τοὺς ἐν πίστει ἐκτελοῦντας τὴν ἀεισέβαστον μνήμην ὑμῶν.

Καὶ νῦν τῆς ἑορτῆς. Εἰς τὸν στίχον· Προσόμοια.

Ἦχος πλ. α΄. Χαίροις ἀσκητικῶν.

Πλοῦτον ἐν οὐρανοῖς νοητὸν ἀγωνισμάτων θησαυρίσαντες, Ἅγιοι, τὴν δόξαν τῶν ἐπικήρων καὶ φαινομένων, σοφοί, τὸν παρόντα πλοῦτον ἐβδελύξασθε· διὸ τὸν ⁵⁾ ἀκέναιον τῶν θαυμάτων ἐλάβετε παρὰ Κυρίου ⁶⁾ ἀληθῶς ἀξιάγαστοι τὰ παράδοξα ἱαμάτων χαρίσματα· ὄθεν καὶ πλουτιζόμενοι αὐτῶν ἐπιλάμψεσι πίστει καὶ πόθῳ τῆς θείας φιλανθρωπίας αἰτούμεθα τυχεῖν, ὑμῶν θείαις ἱκεσίαις, ἀθλοφόροι Χριστοῦ πανεύφημοι.

1) ὀβελίσκοι.—2) παρρησίαν.—3) σκοτόμαιναν.—4) γενομένη.—5) τὴν.—6) Κυρίῳ.

Στίχος: Θανμαστὸς ὁ Θεός.

Δόξα τῷ ἀθλοθέτῃ Θεῷ, τῷ εὐδοκίησαντι (ἐν) Μάρκῃ ἀθλῆσαι ὑμᾶς καὶ στήριγμα τοῖς ἐν πίστει τοῖς εὐλοισθοῖς στεργῶν ἀναδειξαι, μάρτυρες ὧ πεντάριθμοι, ἀγρόπυνοι τε φύλακας Σαμοθράκης πατρίδος ὑμῶν καὶ πολιούχου; καὶ ταχεῖς ἀντιλήπτορας ἐπιστήσαντι τοῖς οἰκίητορσιν ἅπασι, ῥύστας¹⁾ καὶ βοηθοῦ: ἡμῶν τῶν πόθῳ, πανένδοξοι, ἐπιτελούντων τὴν θεῖαν μνήμην ὑμῶν τὴν σεβιάσιμον, Χριστὸν δυσωπεῖτε ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν δοθῆναι τὸ μέγα ἔλεος.

Στίχος: Τοῖς ἀγίοις τοῖς ἐν τῇ γῆ.

Πάρεστε ἀοράτως ἡμῖν, τοῖς ἐν ᾧδαῖς ὑμῶν ἀγῶνας δοξάζουσι, μαρτύρων νέων ἢ δόξα καὶ παλαιῶν ἱερῶν, ἀθλοφόροι θεῖοι, ἐγκαλλώπισμα, ἡμᾶς ἐπισκέποντες²⁾ καὶ τὴν χάριν βραβεύοντες τοῖς ἐκτελοῦσι³⁾ τὴν ὑμῶν νῦν πανήγυριν καὶ αἰτήσατε ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν λύτρωσιν, ὅπως ταῖς προσευχαῖς ὑμῶν λυτρούμενοι θλίψεων καὶ πολυπλόκων σκανδάλων καὶ λοιμικῆς νόσου πάντοτε ὑμᾶς κατὰ χρέος εὐφημῶμεν⁴⁾ Χριστὸν τὸν Σωτῆρα ἡμῶν δοξάζοντες.

Δόξα. Ἦχος **ΑΚΑΔΗΜΙΑ**

Δεῦτε τῶν εὐσεβῶν ἢ ὁμήγυρις, νοῦν τε καὶ καρδίαν καθάραντες δεῦτε αἶνον ἕσωμεν τῷ στεφοδότη Χριστῷ ἐπὶ τῇ πολυδύνῳ ἀθλήσει τῶν ἀθλοφόρων τοῦ Χριστοῦ· σήμερον γὰρ ἡ τῶν πραέων γῆ τούτους δέχεται, ὡς μιμητὰς τοῦ σωτηρίου πάθους, καὶ τῶν ἀγῶνων τὸ πλήθος εὐλαβουμένη τῷ νικοποιῷ Χριστῷ δόξαν ἀπονέμει, ἦν καὶ κληρωσάμενοι συνδιαωνίζουσιν αὐτῷ ὑπὲρ ἡμῶν αὐτὸν ἰλεούμενοι· πάντες οὖν προσεῖπωμεν αὐτοῖς δεόμενοι: εὐσεβῶν θεῖαν ἄθροισιν, Ἅγιοι, περιφυλάττετε τὴν ἐκ πόθου τελοῦσαν τὴν φωτοφόρον ὑμῶν ἄθλησιν.

Καὶ νῦν τῆς ἑορτῆς. Ἀπολυτίκιον⁵⁾, ἦχος γ'.

Πέντε μάρτυρες οἱ Σαμοθράκης γόνιοι πέλοντες καὶ ἐν τῇ Μάρκῃ τοῦ μαρτυρίου τὸν δρόμον ἀνύσαντες καὶ κατασχύναντες πλάνην τὴν βέβηλον καὶ τὴν ὀρθόδοξον πίστιν κηρύξαντες τοὺς τὴν ἀμφοτον μνήμην ὑμῶν γεραίροντας λυτρώσατε ἐκ πάσης περιστάσεως.

Καὶ τὸ εἰς τὸν μικρὸν ἑσπερινόν.

Εἰς τὸν ὄρθρον καθίσματα. Τὸν τάφον σου, Σωτήρ, θαῦμα φοβερὸν καὶ παράδοξον τέρας, πῶς ἔφερον.

1) ῥύσταις. — 2) ἐπισκέποντες. — 3) ἐκτελοῦντας. — 4) εὐφημοῦμεν. — 5) Ἄλλα ἀπολυτίκια βλ. ἐν τέλει μικροῦ ἑσπερινοῦ καὶ ἐν τέλει τοῦ βιβλίου σ. 45.

Ἦχος¹⁾ πληγὰς ἀνηκούστους πανδείνους (ὑπομείναντες) οἱ ἔνδοξοι μάρτυρες τοῖς²⁾ τυρῖνοις ἐκραύγαζον: οὐκ ἀρνούμεθα Χριστοῦ τὴν ἔνθεον πίστιν, ἀλλὰ στέργομεν αὐτοῦ τὰ ἄχραντα πάθη, δι' ὧν κόσμος³⁾ σέσφεται.

Δόξα: ὁμοιον.

Θεὸν ἐπὶ τῆς γῆς σταυρωθέντα βουλήσει ἐπέγνωτε, σοφοὶ ἀθλοφόροι Κυρίου· καὶ τούτῳ ἐπόμενοι μέχρις αἵματος, ἔνδοξοι ἀπολαύετε τὴν αἰωνίζουσαν δόξαν, ἱκετεύοντες ὑπὲρ ἡμῶν τῶν ἐκ πόθου τελούντων τὴν μνήμην ὑμῶν.

Εἰς τὴν β'. στίχος. Θείας πίστεως.

Ἀκμαιότατοι, οἷον ἀδάμας καὶ ὡς ἄσαρκοι γενναιοφρόνως τὰς ἀφορήτους ἀληθδόνας ἠνέγκατε· ὄθεν τῆς νίκης στεφάνους εἰλήφατε παρὰ Χριστοῦ, ἀθλοφόροι πεντάριθμοι, ἱκετεύοντες αὐτὸν ἐκτενῶς, ἀοίδιμοι, δωρήσασθαι ἡμῖν τὸ μέγα ἔλεος.

Μετὰ τὸν πολυέλεον. Κατεπλάγη Ἰωσήφ.

Κατεπλάγηται, σοφοὶ αἱ τῶν ἀγγέλων στρατιαὶ καθορώσαι τὴν ὑμῶν ἔνδοξον, μάρτυρες Χριστοῦ, ἦν εδείξατε ἐν ταῖς βασάνοις γενναιοφρόνως· ὄθεν καί, στεφάνους πλεξάμενοι ἀμαραντίνους, ἔνδοξους κατέστεψαν τὰς κεφαλὰς ὑμῶν χαίροντες (καὶ) δοξολογοῦσι Χριστὸν τὸν μόνον Θεὸν σὺν ὑμῖν εἰς αἰῶνας.

Καὶ τῆς ἑορτῆς. Εὐαγγέλιον τοῦ Ἁγίου Γεωργίου.

Δόξα ταῖς τῶν Ἀθλοφόρων. Καὶ νῦν. Ταῖς τῆς Θεοτόκου.

Ἰδιόμελον. Ἦχος β'.

Μαρτυρίου καλλοναῖς ὠραϊζόμενοι ἀθλοφόροι καὶ στεφανηφοροῦντες τῷ Δεσπότη παρέστητε, δυσωποῦντες ἐκτενῶς ὑπὲρ ἡμῶν τῶν τελούντων τὴν ἱερὰν ὑμῶν ἄθλησιν.

Ὁ κανὼν τῆς ἑορτῆς. Καὶ τῶν Ἁγίων, οὗ ἡ ἀκροστιχίς. Μάρτυρας ὑμῶν τοῦ Ἰησοῦ προφρόνως Ἰάκωβος.

Ἦχος α'. Ἦχος δ'. Θαλάσσης τὸ ἐρνυραῖον πέλαγος.

Μαρτύρων θεοστεφῶν τὴν ἔνδοξον μνήμην γεραίροντι⁴⁾ φῶς νοητόν μοι δώρησαι, Χριστέ, τὴν αἴγλην ἀπελαύνων μου τῆς ἀμαρτίας, δέομαι, καὶ καταναγάζων τὰς αἰσθήσεις μου.

1) ὦ.— 2) καί.— 3) κόσμον.— 4) γεραίροντες.

Ἄνυστακτον τῆς ψυχῆς κησάμενοι τὸ ὄμμα, πάνσοφοι, τὰς ἐλεπόλεις πάσας τοῦ ἐχθροῦ παντελῶς ἠφανίσατε καὶ ἀσινὲς δχύρωμα τὸ τῆς ψυχῆς διετηρήσατε.

Ρητόρων τὰς φληναφίας, μάρτυρες, στερωῶς ἠλέγξατε καὶ αἰκισμοὺς καὶ μάλιστα πολλὰς ἀνδρικῶς ὑπέμεινατε καὶ στεφάνους ἤρασθε νίκης πεντὰς ἢ ἀξιέπαινος.

Τυράννων τὰς ἀπειλὰς καὶ μάλιστα οἱ θεῖοι μάρτυρες ἀντ' οὐδενὸς ἠγήσαντο Χριστοῦ τῇ ἀγάπῃ πυρούμενοι καὶ πρὸς τὸν τούτου ἔρωτα ἀκατασχέτως ἐπαγόμενοι.

Καταβασία. Ἀναστάσεως ἡμέρα.

Ὁδὴ γ'. Εὐφραίνεται ἐπὶ σοί.

Ῥημάτων ὑμῶν ¹⁾ ὀρθῶν τῇ ἀληθείᾳ ἀντειπεῖν ²⁾, πάνσοφοι, ἐν οὐδενὶ ἴσχυσαν πάντες οἱ τοῦ ψεύδους ἐξάρχοντες.

Ἀθλήσαντες καρτερῶς τείχη ἀνδρείας τοῖς πιστοῖς ὄφθητε, πᾶσαν ἐχθροῦ ἔνεδραν ἀποσκορακίζοντες, ἅγιοι.

Στεροτότητι λογισμοῦ ὥσπερ ἀδάμαντες φαιδροὶ ὄφθητε, πέντε ³⁾ στεροτοὶ μάρτυρες ἐχθρῶν προσβολαῖς ἀταπεινωτοὶ ⁴⁾.

Ἐπιεικτοὶ καὶ φαιδρῶν ὡς πορφύρα ⁵⁾ ἀπὸ τῆς ἀγάπης ὑμῶν ἀποφοί, ἔχουσα νῦν ἡ ἐκκλησία φαιδρύνεται.

Θεοτόκιον.

Μετάνοιαν τοῖς ἐν γῆ ὁ γεννηθεῖς ἐκ σοῦ, σεμνή, ἔθετο, διὸ κάμοι ἐδωρήσατο καιρὸν μετανόιας, πανάχραντε.

Καταβασία. Κάθισμα.

Κατεπλάγη Ἰωσήφ.

Κατεβάλετε ⁵⁾ στερωῶς τῇ πανοπλίᾳ τοῦ Χριστοῦ τὸν ἀντίπαλον ἐχθρὸν ἅμα τοῖς τούτου ὑπουργοῖς, τὸν δὲ Σωτῆρα ἐν μέλεσι τοῖς οἰκείοις, μάρτυρες σοφοί, ἐδοξάσατε. Ὅθεν παρ' αὐτοῦ ἐδοξάσθητε πᾶσι τοῖς πιστοῖς πηγάζοντες ἰάσεις ψυχῆς ὁμοῦ τε καὶ σώματος διὸ τοῖς ⁶⁾ πιστεῖ ὑμᾶς ⁷⁾ τιμῶσιν ἑσῖν ⁸⁾ θεῖαν βραβεύσατε.

1) ἡμῶν.—2) ἀντειπεῖν.—3) πέντοι.—4) ἀταπεινωτοί.—5) κατεβάλλετε.—6) τῇ.—7) ἡμᾶς.—8) ῥῶσιν.

Ὁδὴ δ'. Ἐπαρθέντα σε ἰδοῦσα.

Νικητὰς ¹⁾ ὑμᾶς ἔσπεψεν ἐν στεφάνοις ὁ βασιλεὺς, πανένδοξοι, πάντων τῶν αἰῶνων στησαμένους τρόπαια κατὰ τοῦ ἀλάστορος, λίαν θαυμαστά καὶ ἐξαίσια.

Ὅσπερ ἀείφωτοι ἐκκλησίας ἀστέρες τὸ κραταῖον στερέωμα φαιδρῶς δαδουχεῖτε ²⁾, νύκτα σκοτεινόμορφον, πεντάριθμοι μάρτυρες, τὴν βαρβάρων πλάνην ἐλαύνοντες.

Τοὺς διανγεῖς μαργαρίτας θησαυρισμάτων τοῦ παναγίου πνεύματος πνευματικοῖς ὕμνοις σήμερον τιμήσωμεν τὴν ῥύσιν ³⁾ γὰρ νέμουσι τοῖς αὐτοῦς ⁴⁾ ἐν πίστει γεραίρουσιν.

Θεοτόκιον.

Οὐρανὸν ὡσεὶ δέρον ἐκτείνων, Κόρη, σὲ (ἐν) οὐρανῷ ἀνέδειξε καὶ γῆς πλατυτέραν μήτραν ἀπειρόγαμον τὴν σὴν, ὡς ἠυδόκησεν, οἰκήσας, Θεόνυμφε Δέσποινα.

Καταβασία. Ἐπὶ τῆς θείας.
Ὁδὴ ε'. Σὺ, Κύριέ μου φῶς.

Ὑφαναν ἑαυτοῖς σωτηρίας ⁵⁾ ἱμάτιον τῇ πίστει οἱ ἀθλοφόροι ἐξ ἐκείνων αἱμάτων ὡς χλαῖναν τοῦτο βάψαντες.

Ἰκρίφ τοῦ σταυροῦ κρεμασθέντα τὸν Κύριον οἱ μάρτυρες καθορῶντες ἐμμήσαντο τούτου τὰ πάνσεπτα παθήματα.

Ἠράσθησαν, Χριστέ, τοῦ σοῦ κάλλους οἱ ἅγιοι καὶ δρόμφ ἀνεπιστροφῶν ἐν ὀδῷ μαρτυρίου σοὶ πόθῳ ἠκολούθησαν*.

Θεοτόκιον.

Ὅρος σε ὡς δασὺ καὶ κατάσκιον, ἄχραντε, καὶ πῖον πνεύματι θεῖῳ οἱ προφήται προεῖδον, ἐξ ἧς Χριστὸς ἐλήλυθεν.

1) νικητὰς.—2) δαδουχεῖται.—3) ῥῶσιν.—4) αὐτοῦ.—5) σωτηρίου.

* Κατὰ τὴν ἀκροστιχίδα «Μάρτυρας ὑμῶν τοῦ Ἰησοῦ προφρόνως Ἰάκωβος κάθε τροπάριον θά ἤρχιζε κατὰ σειρὰν ἀπὸ τὰ ἀρχικά γράμματα τῶν λέξεων Μάρτυρας κλ. (σελ. 347) μετὰ τὸ «Ἠράσθησαν ..» καὶ πρὸ τοῦ «Ὅρος . . .» ἔδει νὰ ὑπάρχῃ τροπάριον ἀρχίζον ἀπὸ Σ. Ὅμοίως μετὰ τὸ «Πλάτυνον . . .» παρελείφθησαν τὰ ἀρχίζοντα ἀπὸ ΡΟ καὶ προσετέθησαν τέσσαρα ἄλλα. Ὅμοίως εἰς σελ. 350 προσετέθη τὸ «Οὐ θλίψις ἡμᾶς» (Σ. Θ.)

Καταβασία. Ὁρθρίσωμεν ὄρθρον.

Ῥδὴ στ'. Θύσω σοι μετὰ φωνῆς.

Ἐψωσεν ὡς τὰς κέδρους Λιβάνου ὁ Ὑψιστος ὑμᾶς στερεῶς ¹⁾ φυτευθέντας (ἐν) οἴκῳ τῷ τοῦ Κυρίου καὶ ἀνθοῦντας ἐν αὐλαῖς τοῦ Θεοῦ, ὥσπερ γέγραπται.

Πλάτυνον, Ἐκκλησία Θεοῦ, τὰς ἐπαύλεις σου καὶ πανηγύριζε ἄρτι τοὺς στερεοὺς ἐξάρχοντας ἀθλοφόρους, κεκτημένη ²⁾ καὶ τὴν ³⁾ τούτων ἀστράπτουσαν στίγμασιν.

Ῥφθητε Σαμοθράκης βλαστήματα, Ἅγιοι, καὶ ἐν τῇ Μάκρῃ τὸν δρόμον τοῦ μαρτυρίου γενναίως ἠνύσατε, Μιχαήλε, Μανουήλ, Θεόδωρε καὶ Γεώργιοι.

Ὁλβιος ἐναντίον Κυρίου ὁ θάνατος ὑμῶν, γενναῖοι ὀπλῖται ὡς θανατωθέντων διὰ τὴν πάντων εὐζωΐαν καὶ θανάτῳ ζωὴν ἐκληρώσασθε.

Θεοτόκιον.

Φέρουσα ⁴⁾ ἐν ἀγκάλαις τῆς δόξης τὸν Κύριον χερουβικῶς ὥσπερ θρόνος ἀνεδείχθης μόνη, εὐλογημένη ὅθεν πάντες εὐλογοῦσὶ σε νόες καὶ ἄνθρωποι.

Καταβασία. Κατῆλθες. Κοιτάκιον.

Ἦχος δ'. Ὁ ὑψωθείς ἐν τῷ σταυρῷ.

Τοὺς ἀθλοφόρους τοῦ Χριστοῦ χαρμωσύνως ἀνευφημῶμεν πιστῶν αἰ χορεῖαι, ὅτι αὐτοὶ ἐκήρυξαν λαμπρῶ τῇ φωνῇ Χριστὸν τὸν Θεὸν ἡμῶν ὁμοτάτοις βαρβάροις, Μανουήλ, Θεόδωρος, Μιχαήλος σὺν δύο τοῖς Γεωργίοις, οὓς χρεωστικῶς ἀναφημοῦντες τιμῶμεν ἐν ἕσμασιν.

Ὁ οἶκος.

Φώτισόν μου τὰς φρένας, Χριστέ μου· τοὺς γὰρ θεῖους ὀπλίτας σου εὐφημῆσαι ποθῶ, τοὺς πενταριθμούς μάρτυρας, καὶ δίδου μοι λόγον ἐν ἀνοίξει τοῦ στόματός μου εἰς τὸ ὑμνῆσαι αὐτοὺς εὐκλεῶς, ὡς στεφανηφόρους ἀθλητὰς καὶ τῶν παθῶν μιμητὰς καὶ τῶν σῶν δούλων ἀκλινεῖς πρεσβευτὰς οὗτοι γὰρ αἰεὶ τῷ θεῷ σου θρόνῳ παριστάμενοι ἐξαιτοῦνται εἰρήνην τῷ κόσμῳ δωρησασθαι, οὓς χρεωστικῶς ἀνευφημοῦντες τιμῶμεν ἐν ἕσμασιν.

1) στερεοί.—2) κεκτημένοι.—3) τῆς.—4) φέρουσιν.

Τῷ αὐτῷ μηνὶ στ'. Μνήμη τῶν Ἁγίων ἐνδόξων πέντε μαρτύρων τῶν ἐν Μάκρῃ τῆς Θράκης μαρτυρησάντων.

Στίχος.

Χορὸν τὸν πεντάριθμον νέων μαρτύρων,
Σαμοθράκη, γέραιρε νῦν ἐπαξίως,
Ἐκτη, γενναίοις γ' ἐφάνη βιότιο τελευτή.
Ταῖς τῶν Ἁγίων πρεσβείαις ὁ Θεὸς ἐλέησον ἡμᾶς.

Ῥδὴ ζ'. Ἐν τῇ καμίνῳ.

Ῥῆσαι (;) ¹⁾ τοῦ θεῖου εὐαγγελίου, μάρτυρες, εὐκλεῶς, ὄντως ὑποκλιναντες ὑμῶν τὰς ψυχὰς ἑαυτοὺς παραδεδώκατε πολλαῖς βασάνοις καὶ ἡμῶν πρεσβεύαται χρηματίζετε.

Ὁ περιβάλλον τὸν Οὐρανὸν ἐν νέφεσιν ὡς Θεὸς θεῖαν περιέζωσε δύναμιν καὶ ὑμᾶς ὑπομῖναι τὰ ἐπίπονα τοῦ μαρτυρίου μέχρι τελευτῆς πανεύφημοι μάρτυρες.

Τομῆν (;) ²⁾ τῆς πλάνης τοῖς ἱεροῖς ἐστήσατε, ἀθληταί, ῥεῖθροι τῶν αἱμάτων τῶν ὑπὲρ Χριστοῦ ἐκχυθέντων ὑμῶν, ἐνδοξοί, ὅθεν νομίμως στέφανος χερῶν αὐτοῦ ἐνεδύσασθε.

Θεοτόκιον.

Ὡς ἐπὶ πόκον ὄντως, κόρη, ἔσταξεν ἐν τῇ σῇ μήτρᾳ ³⁾ οὐρανόθεν, ἄχραντε, τοῦ παντός ὁ δεσπόζων καὶ ἐδρόσισε ⁴⁾ τοὺς ἐκτακέντας πάλα τῷ φλογμῷ ἀπάτη τοῦ ὄφρατος.

Καταβασία. Οἱ παῖδες ἐκ καμίνου.

Ῥδὴ η'. Χεῖρας ἐκπετάσας.

Σύνεσιν κτησάμενοι, σοφοί, πᾶσαν δυσέβειαν Ἀγαρηνῶν δυσμενῶν ἀποσεισάμενοι, ἐνδοξοί, ἀσυνέτως ἀπονεμόντων ⁵⁾ διεθερμάνθητε πυρὶ τοῦ θεοῦ πνεύματος καὶ τὴν πλάνην ἐν παρρησίᾳ πολλῇ διηλέξατε.

Οὐ θλίψις ὑμᾶς οὐδὲ εἰρκτή, λιμὸς ἢ στέρησις ἡδέων, πάνσοφοι, οὔτε βασάνων ἐπίτασις, οὐ ζωῆς προσκαίρου στέρησις χωρίσαι ἔσχυσε Χριστοῦ τῆς ἀγαπήσεως, ᾧ βοῶμεν: πάντα τὰ ἔργα ὑμνεῖτε τὸν Κύριον.

Ἴδεῖν ἐφιέμενοι, σοφοί, κάλλος τὸ ἄρρητον Χριστοῦ καὶ ἄφραστον, πᾶ-

1) Ῥῆσαι (;)—2) νομῆν, πρβλ. τοὺς τε μόντες τὰς ἐπινοίας τῶν παρὰ νόμων.—3) μήτραν.—4) ἐδρόσιζε.—5) ἀπονέμοντας.

σαν ἐπίγειον τρυφήν τε καὶ πλοῦτον ῥέοντα ἐξουθενήσατε καὶ τῶν βασάνων προσβολαῖς οὐχ ἠττηθέντες νικητικούς στεφάνους εἰλήφατε.

Θεοτόκιον.

Αἴνεσιν προσάγουσιν ἀεὶ τὰ ἐπουράνια τῶν νόων τάγματα, θεογεννήτορ, τῷ τόκῳ σου, ὡς Θεῶ, μεθ' ὧν καὶ ἄνθρωποι οἱ ἐπιγνόντες διὰ σοῦ τοῦτον κραυγάζομεν : εὐλογεῖτε πάντα τὰ ἔργα Κυρίου τὸν Κύριον.

Καταβασία. *Αὕτη ἡ κλητὴ¹⁾ καὶ ἀγία ἡμέρα.*

Ῥδὴ θ'. Ὁ παρ γηγενῆς.

Κάλλος νοητὸν ποθοῦντες, μακάριοι, πρὸς τὰ προκείμενα σκάμματα ἐδράματε τοῦ μαρτυρίου βοῶντες, πάνσοφοι : ἐν ὁδῷ μαρτυρίου σου περιπατήσωμεν ὡς ἐν πλούτῳ χαίροντες, φιλόανθρωπε, εἰς αἰῶνας αἰῶνων δοξάζοντες.

Ὡς ἐν ἱεροῖς ἱερῶς δοξάσαντα²⁾ ὑμνοῖς τὴν μνήμην ὑμῶν, μάρτυρες πεντάριθμοι, ὑμῶν πρεσβείας καθικετεύσατε ἀμαρτιῶν με³⁾ ἄφεσιν εὐρεῖν καὶ κλέος καὶ τῆς θείας δόξης τὸν ἀνάξιον ἀξιῶσαι ὑμῶν ἀξιῶσαι⁴⁾.

Βάρος τῆς σαρκός, σοφοί, ἀπώσαμενοι διεβιάσθητε πρὸς τὰ ὑπερκόσμια καὶ νῦν σὺν θείοις μαρτύρων ἀγαθῶν ἀπαιδρωῶς παρίστασθε τῷ Κυρίῳ ῥύσιν⁵⁾ ἐπιτιμῶν τῶν πτασμάτων τῶν πόθῳ τιμῶσιν ὑμᾶς.

Θεοτόκιον.

Φθέγματι λαμπρῷ γλώσση διατόρῳ τε τρανῶς ἐκήρυξαν ὄντως Θεοτόκον σε ἐν τῷ σταδίῳ, παρθένε ἄχραντε, μάρτυρες οἱ πεντάριθμοι καὶ τὴν ἀντίχριστον τῶν ἀνόμων πλάνην ἐστηλίτευσαν καὶ στεφάνους τῆς νίκης ἐδέξαντο.

Καταβασία. *Φωτίζον, φωτίζον.*

Ἐξαποστειλάριον. Ὁ οὐρανὸς τοῖς ἀστροῖς.

Ἡ παμφαῆς τῶν μαρτύρων ἐξέλαμψε νῦν ἑορτὴ φωταγωγοῦσα τοὺς⁶⁾ πίστει ἐπιτελοῦντας τὴν αὐτῶν πάμφωτον σήμερον μνήμην καὶ τὸν Χριστὸν ἀνυμνοῦντας.

Ἐτερον. Γυναικες ἀκοντίσθητε.

Τῆς Σαμοθράκης καύχημα καὶ Μάκρης ἐγκαλλώπισμα ἐδείχθητε, ἀ-

1) κλητὴ.—2) δοξάσαντι.—3) μοι.—4) ἀξιῶσαι.—5) λύσιν.—6) τῆ.

θλοφόροι, ὡς ἀριστεύσαντες ἅμα σταυρῷ περιφραττόμενοι, ἀλλὰ νῦν παριστάμενοι τῷ θρόνῳ τοῦ παντάνακτος σὺν τοῖς χοροῖς τῶν μαρτύρων περιφρουρήσατε πάντας.

Εἰς τοὺς αἶνους. Καὶ τῆς ἑορτῆς.

Πᾶσα πνοή-ἰστώμεν.

Στίχος δ'. καὶ ψάλλομεν προσόμοια. Ἦχος πλ. δ'.

Ὡ τοῦ παραδόξου θαύματος.

Σήμερον, πιστοί, τελέσωμεν τῶν ἀθλοφόρων Χριστοῦ ἑορτὴν τὴν σεβάσιμον ἐν ᾧδαῖς καὶ ἕσμασιν ἀνυμνοῦντες τὸν Κύριον, τὸν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ δοξάσαντα καὶ ὡς φωσφόρους λαμπτήρας δείξαντα φέγγος νοούμενον εὐσεβείας λάμποντας καὶ παμφανῶν θαυμάτων ἐκπέμποντας ἀκτίνας πάντοτε.

Κλέος Σαμοθράκης ὄφθητε, Μάκρης, σοφοί, καλλονή, ὀρθοδόξων εὐπρέπεια, ἐκκλησίας στήριγμα, Μανουὴλ καὶ Γεώργιοι σὺν Θεοδώρῳ καὶ Μιχαὴλ τῷ στερωῷ¹⁾ ὅθεν χαίρομεν τὴν ὑμῶν πανήγυριν χρεωστικῶς τὸν Χριστὸν γεραίροντες, τὸν ὑμᾶς στέψαντα.

Ταῖς τῶν αἱμάτων προσχύσεσι τὴν ἐκκλησίαν Χριστοῦ ἐστολίσατε, ἅγιοι, καὶ ἐπιτεβέβατε πρεσβείας ἦν κάμνον καὶ τοὺς βαρβάρους σαφῶς ἠσχύνατε τῆ ἀληθείᾳ, σοφοί, ἐστάσει ὑμῶν, καὶ πρὸς τὸν παράδεισον χαρμονικῶς εἰσῆλθετε χαίροντες, μάρτυρες ἔνδοξοι.

Μέγας εἶ, μόνη φιλόανθρωπε, τὰ ἔργα δὲ θαυμαστά σοῦ τὰ θεία καὶ ἔνδοξα, ὅτι [καὶ] ἐνίσχυσας τοὺς Ἁγίους σου μάρτυρας τὴν δυναστείαν τοῦ πολεμήτορος καταπατήσαι ἐν τῇ ἰσχύϊ σου τῆς σεπτῆς δυνάμεως, δι' ἧς, Χριστέ, πάντας περιφρούρησον τοὺς προσκυνοῦντάς σε.

Δόξα. Ἦχος πλ. α'.

Τὴν πάμφωτον μνήμην τῆς ὑμῶν ἀθλήσεως πιστῶς ἄγοντες ἀνυμνοῦμεν, πεντάριθμοι μάρτυρες, Χριστὸν τὸν Θεὸν ἡμῶν, τὸν ὑμᾶς ἐνίσχυσαντα παραδόξως καὶ νικητὰς κατ' ἐχθρῶν ἀναδείξαντα καὶ θαυμάτων χάρισι μεγάλυναντα¹⁾ ὅθεν τὰ στίφη τῶν πιστῶν σελεθόντα γεραίνει τὴν ἐκ Θεοῦ ὑμῖν δοθεῖσαν χάριν καὶ ἐν πίστει βοῶσι : χαίρετε, στρατιῶται ἀήττητοι τοῦ βασιλέως τῶν δυνάμεων, οἱ τὰς ἀρχὰς καὶ ἐξουσίας τοῦ σκότους τῇ πίστει τροπωσάμενοι καὶ Χριστὸν τὸν φωτοδότην ἐν τοῖς οἰκειοῖς μέλεσι δοξάσαντες, πρὸς ὃν πρεσβείαν ποιήσατε ὑπὲρ τῆς ἐνεγκαμένης νήσου τοῦ σώζεσθαι αὐτήν¹⁾ ἐξ ἐπιδρομῆς βαρβάρων, λιμοῦ καὶ

1) αὐτῶν.

λοιμοῦ καὶ πάσης δεινῆς περιστάσεως, καὶ τοῖς ἐκ πόθου εὐφημοῦσιν ὑμᾶς δωρηθῆναι εἰρήνην καὶ μέγα ἔλεος.

Δοξολογία μεγάλη καὶ ἀπόλυσις.

Εἰς τὴν λειτουργίαν τυπικά, καὶ ἐκ τοῦ κανόνος ῥῶδη γ'. καὶ στ'.

Ἀπόστολος καὶ Εὐαγγέλιον τοῦ Ἁγίου Γεωργίου.

Μεγαλυνάριον εἰς ἦχον β'.

Σαμοθρακῆς γόνους λαμπροὺς καὶ τῆς χώρας Μάρης μέγα κλέος τε καὶ φρουροὺς καὶ τῶν ἀσθενούντων ἰατροὺς τε καὶ σώστας τοὺς πέντε μεγάλους ἀνευφημήσωμεν.

Ἐσθλῶν ἀπάντων Χριστός

Ἀρχὴ καὶ Τέλος.

Β'.

Δόγος διηγηματικὸς καὶ ἐγκωμιαστικὸς εἰς τοὺς ἄγιους πέντε νεομάρτυρας τοὺς ἐκ Σαμοθράκης.

« Ἀλλὰ ταῦτα ποιήσουσιν ὑμῖν διὰ τὸ ὄνομά μου, ὅτι οὐκ οἶδας τὸν πέμψαντά με ».

Μαρτυρικὴν πανήγυριν σήμερον, εὐλογημένοι Χριστιανοί, ἐπιτελεῖ γηθοσύνης ἢ ἀγία τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία. Μαρτύρων μνήμην ἄγει, αὐθις λέγω, ὁ Χριστῶννος τοῦ Κυρίου λαός, χαίρων λίαν καὶ εὐφραίνόμενος οὐ μόνον εἰς τὴν θεόσωστον νῆσον Σαμοθράκην, ἐκ τῆς ὁποίας ἐβλάστησαν ὡς ῥόδα τερπνά καὶ ἀμωραῖα οἱ καλλινικοί οὗτοι πέντε νεολαμπεῖς μάρτυρες, ἀλλὰ καὶ ἀπανταχοῦ εἰ εὐσεβῶς φιλομάρτυρες, πλουτήσαντες πρεσβευτὰς διαπύρους καὶ ἰατροὺς παθῶν ἀμίσθους καὶ ἐν κινδύοις ἐτόιμους βοηθοὺς καὶ ἀντιλήπτορας.

Διότι, καθὼς ὁ δρώμενος αὐτὸς οὐρανόθεν λαμπρύνεται καὶ στολιζέται ἀπὸ τὸν χορὸν τῶν ἀστέρων καὶ ἀπὸ τὴν ἀνατολὴν τοῦ μεγάλου φωστῆρος ἡλίου ἐγκαλλωπίζεται καὶ φαιδρύνεται, οὕτω καὶ ὁ νοητὸς οὐρανός, ἢ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία, λέγω, ἀγάλλεται [μέν] καὶ χαίρει σφόδρα, καὶ ὁ ἴδιός ὁ Θεὸς ἐνδοξάζεται ἐν ταῖς μνήμαῖς τῶν Ἁγίων αὐτοῦ, ὡς φίλων ἀγαθῶν καὶ πιστῶν αὐτοῦ χρηματισάντων. Ἐπειδὴ καὶ αὐτοὶ οἱ ἀείμνη-

στοὶ κατεφρόνησαν καὶ ἀφῆκαν δι' ἀγάπην αὐτοῦ κόσμον καὶ τὰ ἐγκόσμια, δόξαν, τιμὴν, πλοῦτον, τρυφὴν καὶ ἀπόλαυσιν καὶ αὐτὸ τὸ σῶμά τους καὶ ζωὴν, διὰ τὸ νὰ κερδίσωσι μόνον αὐτὸν τὸν Χριστόν, τὸν ἀληθινὸν Θεὸν ἡμῶν καὶ τὴν οὐρανίαν βασιλείαν του καὶ αἰώνιον μακαριότητα τῶν δικαίων, διὰ τοῦτο καὶ ὑπέμειναν διὰ τὴν ἀγάπην του οἱ γενναῖοι τῷ ὄντι καὶ ἀθλοφόροι Μάρτυρες, τοιαῦτα πάνδεινα κολαστήρια, μάλιστα εἰς τοίτους τοὺς ἐσχίτους χρόνους, ὅπου ἐφθάσαμεν οἱ ταλαίπωροι καὶ εὐρισκόμεθα ὅλων διόλου εἰς τὰ φθαρτὰ καὶ μάταια ἀποβλέποντες καὶ διὰ μέλλοντα αἰώνια ἀγαθὰ δὲν μᾶς μέλει¹⁾. Ἀλλ' οὗτοι οἱ αἰοίδιμοι τῷ ὄντι καὶ τρισμακάριοι δὲν ἠμποδίσθησαν οὔτε ἀπὸ καιρικῆς περιστάσεως, οὔτε ἀπὸ σωματικῆν ἠδυσπάθειαν ἐνικήθησαν, ἀλλ' ὁμολόγησαν τὴν καλὴν ὁμολογίαν ἐνώπιον τυράννων ὁμοτάτων θηριωνύμων ἀνθρώπων φέροντες εἰς χεῖρας αὐτῶν τὰ ἐρυθρὰ ἱμάτια τῆς ὑπὲρ αὐτοῦ σφαγῆς καὶ χύσεως αἵματος καὶ ἔχοντες εἰς τὰς κεφαλὰς των στεφάνους ὀλολαμπεῖς, τὴν κατὰ τοῦ διαβόλου δηλαδὴ καὶ κόσμου καὶ σαρκὸς αὐτῶν νίκην, μιμηθέντες ὅσον τὸ δυνατόν οἱ μακάριοι αὐτὸν τὸν διδάσκαλον καὶ σωτῆρα πάντων Κυρίου καὶ Θεόν, κινούμενοι ὑπὸ τοῦ πρὸς αὐτὸν διαπύρου αὐτῶν πόθου καὶ θεοσοτάτης ἀγάπης.

Διὰ τοῦτο καὶ ὁ Κύριος δικαίως τοὺς θηριωδεστάτους ἐκείνους ἐχθροὺς των καὶ διώκτας τῆς ἀληθείας ἡμῶν πίστewς, οὔτε τὰ τρομερώτατα ἐκείνων καὶ ἀλγεῖνά κολαστήρια, ἀλλὰ παραδόντες θαρσαλέως ἑαυτοὺς τοῖς ἀνημέροις καὶ ἀγριωτάτοις ἐκείνοις τυράννοις καὶ ὁμοτάτοις βασανισταῖς καὶ ὑπομειναντες μεγαλοψύχως βάσανα πικρότατα, στρεβλώσεις ποικίλας, καταπέλτας²⁾ φοβεροὺς, ὥστε ὅπου μόνον νὰ τὰ βλέπη τινὰς καὶ νὰ ἀκούσῃ εἶναι φρικτὸν καὶ τρομερόν.

Διὰ τοῦτο καὶ ὁ Κύριος δικαίως τοὺς ἠγάπησε καὶ ἐδόξασε διαφερόντως, ὡς μεγίστους ἥρωας καὶ χαίρει μᾶλλον ἐπ' αὐτοῖς, ὡς ὁ ἴδιος φανερώμεν διὰ τοῦ Θεολόγου Ἰωάννου εἰς τὴν αὐτοῦ ἀποκάλυψιν: « Ὅτι ἡ πόλις ἢ ἄγια ἐκείνη, ἢ μήτηρ τῶν πρωτοτόκων, ἦτον τεθεμελιωμένη ἐπὶ τὸν Ἰασπιν, ἦτοι ἄνω τῶν αἱμάτων καὶ πληγῶν τῶν μαρτύρων καὶ ὅτι δι' αὐτῶν (τῶν μαρτύρων δηλαδὴ) κοσμεῖται ὁμοῦ καὶ τὸ ἴδιον πρόσωπον αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ ».

Ἐμάθετε τὴν ὑπερβάλλουσαν πρὸς τοὺς μάρτυρας τοῦ Θεοῦ ἀγάπην, ἀσύγκριτον τιμὴν καὶ μεγαλειότητα καὶ ὁ προφήτης Ἡσαΐας λέγει περὶ αὐτῶν τῶν μαρτύρων: « Καὶ ἔσται ὁ Κύριος εἰς ὄνομα αὐτοῦ καὶ εἰς σημεῖον αἰώνιον », σημεῖον δέ, τὴν κατὰ τοῦ διαβόλου νίκην καὶ τοῦ κόσμου

1) μέλλει — οὐ φροντίζε ἡμῖν. — 2) κατὰ πλάτη — βασανιστήριον ὄργανον, ἐν ᾧ ἐξηρθροῦντο τὰ μέλη τῶν κολαζομένων ὑπὸ τῶν δαιμόνων.

τούτου γεγονυῖαν, δηλαδή διὰ τῶν ὑπὲρ Χριστοῦ πληγῶν καὶ θανάτου αὐτῶν ἐδήλωσε.

Καὶ ὁ Φίλων ὁ Καρπάθιος γράφει, ὅτι ὁμίσκοι ¹⁾ καὶ ὁμοιώματα χρυσοῦ εἶναι τὰ μαρτύρια καὶ ὑπὲρ Χριστοῦ κολαστήρια ²⁾ τῶν ἁγίων μαρτύρων. Ὅθεν καὶ δικαίως προσκυνοῦνται παρὰ πάντων τῶν πιστῶν, ὑμνολογοῦνται καὶ πανηγυρίζονται ἐτησίως ἀπανταχοῦ λαμπρῶς, ὡς φίλοι ἄριστοι τοῦ Κυρίου, καθὼς καὶ σήμερον ἐορτάζονται λαμπρῶς οἱ πενταυγεῖς οὗτοι νεομάρτυρες, ὅπου ἐτίμησαν καὶ ἐδόξασαν τὴν πατριδα τῶν Σαμοθράκην, τὴν πρώτην ³⁾ ἄσημον καὶ ἀκατανόμαστον, νῦν δὲ δι' αὐτῶν πανταχοῦ ἐπίσημον καὶ ὀνομαστήν γενομένην.

Ἄς ἀρχίσωμεν λοιπὸν ἐξ ἀρχῆς τὴν γλυκυτάτην διήγησιν τοῦ φρικτοῦ αὐτῶν μαρτυρίου, πῶς ἐγένετο ἐξ ἀρχῆς, τίνοι τρώπων ἠγωνίσθησαν καὶ γενναίως ἠρίστευσαν καὶ διὰ τοῦτο ἐδοξάσθησαν μὲν ἐκ Θεοῦ καὶ τιμῶνται ἀπὸ ἡμᾶς καὶ ἐορτάζονται σήμερον. Οὗτοι οἱ καλλίνικοι πέντε μάρτυρες Μανουὴλ, Θεόδωρος, Γεώργιος καὶ νεώτερος Γεώργιος ⁴⁾, ἦσαν γεννήματα καὶ θρέμματα τῆς νήσου Σαμοθράκης, ὁ δὲ Μιχαὴλ κατήγετο ἀπὸ τὴν περιφημον Κύπρον· ὄντες δὲ νέοι εἰς τὴν ἡλικίαν συνέβη κατὰ τὸ 1821 ἢ θρυλουμένη ⁵⁾ ἐκείνη ἐπανάστασις, ὅτε ἡ νῆσος αὕτη Σαμοθράκη ἠχμαλωτίσθη ἔλεεινῶς, ἐλθόντων ἀπὸ Ἀβύδου, Τενέδου καὶ ἄλλων τόπων Ἀγαρηνῶν καὶ φονευσάντων τοὺς Χριστιανούς καὶ τοὺς Σαμοθράκην· τὰς δὲ γυναῖκας καὶ παιδία ἀνήλικα ἠχμαλώτισαν καὶ διμεοίρασαν εἰς Ἀνατολήν, Εὐρώπην καὶ Αἴγυπτον.

Τότε δὴ καὶ αὐτοὺς τοὺς τέσσαρας ἠχμαλώτισαν ⁶⁾ ὁμοῦ μὲ τὸν Μιχαὴλον, ὅστις ἦτον ἡλικιωμένος, ἀλλὰ φοβηθεὶς τὸν θάνατον καὶ φιλοψυχίας ἐξώμοσεν ἔλεεινῶς· τοὺς δὲ τέσσαρας παῖδας πωλήσαντες εἰς Τούρκους, τοὺς ἐτούρκισαν καὶ ὁ [μὲν] Μανουὴλ πωληθεὶς εἰς Αἴγυπτον ἐδόθη εἰς σχολεῖον Ἀγαρηνῶν καὶ ἔμαθε τὴν Ἀραβικὴν διάλεκτον καὶ γράμματα καὶ ἐγυμνάσθη εἰς τὰ βιβλία τῶν Ἀγαρηνῶν ἀρκετὰ.

Ἄφ' οὗ δὲ ἐγένετο εἰρήνη καὶ ἡ Ἑλλάς ἠλευθερώθη καὶ οἱ αἰχμαλωτισθέντες Χριστιανοὶ ἄλλοι μὲν ἠλευθεροῦντο, ἕτεροι δὲ φεύγοντες κρυφίως ἀπὸ τοὺς ἄσεβεῖς ἤρχοντο εἰς τοὺς τόπους τῶν Χριστιανῶν καὶ ἐχρί-

1) ὁμίσκοι—ὁ ὁμίσκος ὑποκορ. τοῦ ὁμοσ = κυκλικὴ σειρά ὁμοία πρὸς περιδέραιον.—2) κολαστήρια.—3) πρώτην.—4) Ἐν τῷ πρωιογράφῳ ἐφέρετο νεώτερος Θεόδωρος, κατὰ lapsus calami, πάντως διορθωθὲν ὑπὸ τοῦ ἀντιγραφέως Χρ. Ρηγοπούλλου, σημειοῦντος ὅτι κατὰ λάθος ἀναφέρονται δύο Θεόδωροι ἀντὶ δύο Γεωργίων ὑπὸ τοῦ ῥήτορος. Ἄλλως τε τοῦτο ἐκφαίνεται ἐκ τῆς Ἀκολουθίας, ἐν ἣ πεντάκις μνημονεύονται ἐν ἀπολυτικῇς καὶ καταφασίαις τὰ ὀνόματα τῶν μαρτύρων· ἀλλὰ καὶ κατωτέρω ἐν τῇ ἀφηγήσει τοῦ μαρτυρίου τῶν ἀείπτων Γεωργίων λέγονται.—5) θρυλουμένη.—6) ἠχμαλωτισαντες.

οντο καὶ ἠνώνοντο τοῖς χριστιανοῖς, τότε καὶ οὗτοι οἱ πέντε ἐπέστρεψαν εἰς τὴν Σαμοθράκην καὶ ἐπαναλαβόντες τὰ πατρικά των κτήματα ἠνώθησαν μὲ τοὺς Χριστιανούς καὶ ἐχριστιάνισον. Ἄλλ' ἐπειδὴ καὶ ἐγνωσθησαν εἰς τοὺς Τούρκους τοὺς ἐγκατοίκους Σαμοθράκης καὶ αὐτοὶ ἐδήλωσαν εἰς τοὺς ἄλλους Τούρκους τῆς Θράκης, τότε ὁ κατὰ καιρὸν Ἄγᾶς, καὶ Καδῆς ἐφοβέρισαν αὐτοὺς καὶ λαβόντες ἀρκετὰ χρήματα ἀπέλυσαν αὐτοὺς ἐλευθέρους. Καὶ πάλιν μετὰ τὴν ἐναλλαγὴν τῶν ἡγεμόνων ¹⁾ τὰ αὐτὰ ἔπασχον καὶ μὲ ζημίαν πολλὴν χρημάτων ἐλυτρώνοντο· οἱ δὲ χριστιανοὶ ἐγκατοικοὶ τῆς Νήσου ἐσυμβούλευον αὐτοὺς ν' ἀναχωρήσουν εἰς τὴν ἐλευθέραν Ἑλλάδα, μήπως καὶ κινδυνεύσωσι τὴν ζωὴν των, [ἐκεῖ] ὡς γνωσθέντες ἀπὸ τοὺς ἄσεβεῖς· ἀλλ' οἱ εὐλογημένοι οὗτοι δὲν ἠθέλησαν ν' ἀναχωρήσωσιν ἀλλὰ ἀπεφάσισαν ὁμογυμνῶς, ἀνίσως καὶ ἠθέλον βιασθῶσιν ἀπὸ τοὺς ἄσεβεῖς, νὰ μαρτυρήσωσι τὴν καλὴν ὁμολογίαν καὶ ἀποθάνωσι διὰ τὸν Χριστόν, καθὼς καὶ ἐγένετο

Ὁ Ἀρχιερεὺς Τραϊανουπόλεως ἐπίτροπος τοῦ Μαρωνείας ²⁾, ἀποδημῶντος τότε [τοῦ Μαρωνείας] εἰς βασιλεύουσαν, καὶ ἔχων τὴν ἐπίσκεψιν ὅλη· τῆς ἐπαρχίας καὶ αὐτῆς τῆς νήσου Σαμοθράκης ἐσυμβούλευε καὶ αὐτὸς τοὺς μάρτυρας ν' ἀναχωρήσωσιν, ἵνα μὴ κινδυνεύσωσι, καὶ ἐπειδὴ ἐπῆλθεν εἰς βασιλεύουσαν δι' ἀναγκαιὰς ὑποθέσεις του, ἠρώτησε τὸν ἀπὸ Μαρωνείας ἐπίσκοπον Πάτριάρχην Κύριον Γρηγόριον, ἐὰν ἠδύνατο νὰ ὑπερασπισθῆ τοὺς μάρτυρας ἐν καιρῷ βίας τῶν ἄσεβῶν· πρὸς τὸν ὁποῖον ἀπεκρίθη ὁ Πατριάρχης, ὅτι ἡ Ἐκκλησία ὡς ὑποκειμένη οὐσα εἰς τὸν ζυγὸν τῆς δουλείας, οὐδεμίαν βοήθειαν ἠδύνατο νὰ δώσῃ εἰς τοὺς τοιοῦτους ἐξωμότης καὶ φωραθέντας ³⁾ ὑπὸ τῶν ἄσεβῶν, ἀλλ' ἡ μόνη σωτηρία αὐτῶν εἶναι, ἐὰν θέλωσι, ν' ἀναχωρήσωσιν ἐκεῖθεν τάχιστα, πρὶν ἢ πιασθῶσι. Ταύτην τὴν συμβουλὴν ἀνήγγειλεν ὁ ῥηθεὶς ἐπίσκοπος Τραϊανουπόλεως εἰς τοὺς μάρτυρας ἐπανελθὼν ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως.

Ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ ἔλαβε τὸ Καδηλίκι ⁴⁾ τῆς Μάκρης κωμοπόλεως κάποιος σκληρὸς Ἀπτοουραχμᾶν ἐφένδης λεγόμενος, ὦμος καὶ ἀπάνθρωπος καὶ ζηλωτῆς ἄκρος τῆς τοῦ Μωάμεθ θρησκείας, ὅστις ἔχων τὴν κυριαρχίαν τῆς Σαμοθράκης ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν αὐτοῦ ἀπέρασεν ⁵⁾ ἐκεῖ διὰ νὰ συναῖξη τὰ δικαίωμάτα του καὶ ἀπὸ τὴν Νήσον, πρὸς τὸν ὁποῖον ἐπροδόθησαν παρὰ τῶν ἄσεβῶν οἱ Μάρτυρες, τοὺς ὁποῖους καλέσας πρῶτον ἤρχισε νὰ

1) ἡ γ ε μ ο ν ε ς = οἱ ἐκάστοτε διοικηταὶ τῆς νήσου, ἦτοι ὁ ἁγᾶς (πολιτικὸς κυβερνήτης) καὶ ὁ καθῆς (ιεροδίκης).—2) τοῦ μητροπολίτου Δανιήλ (1821—1838) Γερμανοῦ μητροπολίτου Σάρδεων, ἐπισκοπικοὶ κατάλογοι κτλ. «Θρηκικά» τόμ. ΣΤ', σελ. 87.—3) φωραθέντες.—4) τὸ ὑπόργημα τοῦ καθῆ, δηλ.—5) διαλεκτικὸς ῥῆμα ἀπερῶ (περῶ—περῶ).

τοὺς συμβουλευή με ἰλαρὸν πρόσχημα ὁ δόλιος, ὅτι, δὲν ἦτον εἰς αὐτοὺς πρέπον νὰ ἀφήσωσι τὴν λαμπρὰν θρησκείαν τῶν Ἀγαρηνῶν, ὅπου κρατεῖ πανταχόθεν καὶ βασιλεύει, τὴν ὁποίαν ἐδέχθησαν καὶ ἐδιδάχθησαν καὶ αὐτοί, καὶ νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὴν τῶν Χριστιανῶν θρησκείαν, ὑποκειμένην εἰς αὐτοὺς οὖσαν καὶ ἄσημον, καὶ μάλιστα ὅπου φέρνει κίνδυνον κεφαλικόν) εἰς αὐτοὺς, ἐὰν ἐπιμένωσιν εἰς τὸ πείσμα τῶν καὶ δὲν ὑπακούωσι, καὶ μάλιστα ὅπου καὶ αὐτὸς νὰ τὸ σιωπήσῃ δὲν δύναται (ὡς ἔλεγεν), ὅτι κινδυνεύει ἀπὸ τοῦ πασσάδες, ὅπου τὸν ἐκυρίευν ²).

Πρὸς ταῦτα οἱ μάρτυρες ὁμοφώνως ἀπεκρίθησαν, ὅτι ἡμεῖς Χριστιανοὶ εἴμεθα ἀπὸ τοῦ πατέρας μας καὶ μετὰ τὸ νὰ ἠχμαλωτίσθημεν ἀνήλικοι, δυναστικῶς μᾶς ἐτούρκισαν οἱ Ἀγάδες μας. Τώρα ὅμως, ὅπου ἐγνωρίσαμεν τὸ συμφέρον μας, ἐδέχθημεν πάλιν τὴν ὀρθόδοξον πίστιν τῶν πατέρων μας, τὴν ὁποίαν ποσῶς δὲν ἀρνούμεθα, ἀλλ' εἴμεθα ἕτοιμοι ν' ἀποθάνωμεν ὅλοι μας δι' αὐτήν, Ὁ δὲ μιὰρὸς καθὴς βλέπων τὴν τόλμην τῶν μαρτύρων καὶ γνωρίζων ὅτι εὐκόλα δὲν ἠρνούντο τὴν πίστιν τῶν τότε ἐπρόσταξε καὶ τοὺς ἐφυλάμισαν. Καὶ νὰ παγιδεύσῃ τὸν δεσπότην ³) (ὅστις συνέπεσε νὰ εὐρεθῆ καὶ αὐτὸς εἰς τὸ τεύρι ⁴) τῆς Σαμοθράκης) ἤρχισε μὲν μετὰ ὑπόκρισιν φιλικὴν νὰ τὸν ἔρασε, ἀλλ' ἔπειτα νὰ καμῆ εἰς τοὺς ὑβριστὰς τῆς θρησκείας του: νὰ τοὺς ἐπὶ τὸν ἄκουσον ἄκουσον; Τοῦτο δὲ ἐποίησε, διὰ νὰ μάθῃ, ἐὰν ὁ δεσπότης παρεκίνησε τοὺς ἁγίους εἰς τὸ μαρτύριον· καὶ ἐὰν τὸν συνεβούλευε νὰ τοὺς ἀφήσῃ δῆθεν καὶ νὰ μὴ τοὺς θανατώσῃ, νὰ τὸν καταδικάσῃ καὶ αὐτὸν ὡς ὑπεύθυνον.

Ὁ ἀρχιερεὺς γνωρίσας τὸν δόλον τοῦ τυράννου ἀπεκρίθη ὅτι οὐδεμίαν εἶδησιν εἶχε περὶ τῶν τοιούτων, καὶ ὅτι εἰς τὴν ἐξουσίαν του εἶναι νὰ τοὺς θανατώσῃ τοὺς μάρτυρας, ἢ νὰ τοὺς ἀπολύσῃ, ὡς κριτῆς, ὅπου εἶναι. Μὴ δυνηθεὶς λοιπὸν ὁ πανουργότατος ν' ἀκούσῃ ἀπὸ τὸν δεσπότην ἐκεῖνα ὅπου ἐπόθει, ἐμεθοδεύθη διὰ νὰ λάβῃ χρῆματα ἀπὸ τοὺς μάρτυρας καὶ νὰ τοὺς ἀπολύσῃ. Ὁθεν καὶ κατώρθωσε, καὶ ἀπέλυσε πρὸς καιρὸν τοὺς μάρτυρας, καὶ ἀπεράσας εἰς Μάκρον ἐκάθητο. Μετὰ δὲ καιρὸν, ὅπου ἦλθεν ἕνας ὁμόφρων ἐκείνου τύραννος ⁵) μανικὸς, συνομώσας με αὐτὸν ὁ ἐπάρατος ἔκαμε καὶ ἔφεραν τοὺς εὐλογημένους πέντε ὁμολογητὰς

1) δηλ. θάνατον.—2) τῶν ὁποίων ἦτο ὑφιστάμενος, δηλ.—3) Προφανῶς τὸν Τραϊανουπόλεως, τὸν ἐπίτροπον Μαρωνείας.—4) τ ε ὑ ρ ι ἢ d e ὑ ρ ι ἐλέγετο ἢ κατ' ἔτος τοῦ μητροπολίτου ἢ τοῦ ἐπιτρόπου αὐτοῦ ἐπισκόπου περιοδεῖα εἰς τὴν ἐπαρχίαν του πρὸς εὐλογίαν τοῦ ποιμνίου του, διευθέτησιν τῶν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ κοινοτικῶν καὶ ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων καὶ εἰσπραξίν τῶν δικαιωμάτων του. Ἡ λέξις φαίνεται μοι Τουρκικὴ καὶ ἦτο καθιερωμένη ἐν ταῖς μητροπόλεσι.—5) τύραννος= ἄγας (πολιτικὸς διοικητής).

ἀπὸ τὴν Σαμοθράκην με βίαν καὶ εὐθύς, ὅπου ἦλθον ἐκεῖ, τὴν νύκτα ἐκείνην τοὺς ἀπέκλεισαν εἰς σκοτεινὴν φυλακὴν καὶ τοὺς πόδας τῶν ἐκλείσαν εἰς τὸ τιμωρητικὸν ξύλον. Ἦτον δὲ τότε ἡμέρα τῆς ἀθεμίτου νηστείας τῶν Τούρκων λεγομένης παρ' αὐτῶν ἡμαζάν. Διὸ καὶ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἔμειναν κεκλεισμένοι. Τὸ δὲ ἐσπέρας, ἀφοῦ ἔφαγον εἰς κόρον κατὰ τὸ ἔθος τῶν, ὤρισεν ὁ τύραννος καὶ τοὺς ἐπαρουσίασαν ¹) ἔμπροσθεν εἰς αὐτοὺς καὶ λέγει τοὺς, με πρόσωπον σοβαρὸν, ὅστις ἦτο τὸ γένος Ἀλβανός, σκληρὸς καὶ ἀπάνθρωπος.

—Λέγετέ μοι, ποῖοι ἐστέ;

Οἱ δὲ μάρτυρες ἀπεκρίθησαν μετὰ πρόσωπον ἰλαρὸν:

—Ἡμεῖς, ἀθνήτα, εἴμεθα Χριστιανοὶ ἀπὸ προγόνων μας γεγεννημένοι καὶ ἀνατεθραμμένοι εἰς τὴν νῆσον Σαμοθράκην καὶ ἐν καιρῷ τῆς καταδρομῆς τῆς πατρίδος μας ἐφόνευσαν βαρβαρικῶς οἱ ὁμόθησκοί σου τοὺς γονεῖς μας καὶ πωλήσαντες ἡμᾶς ὡς αἰχμαλώτους, καὶ παιδιά ὄντας²) μικρά, μᾶς ἐτούρκισαν οἱ ἀθνήταί μας· τώρα ὅμως, ὅπου ἦλθομεν εἰς ἡλικίαν νόμιμον καὶ ἐγνωρίσαμεν τὴν διαφορὰν τῆς ἀληθοῦς προγονικῆς ἡμῶν πίστεως, ἀποστραφέντες τὸ σκότος τῆς πλάνης ὑπεστρέψαμεν πάλιν εἰς τὸ φῶς τῆς ἀληθείας.

Δαυὶδ ὁ ποιητὴς ὁ τυράννος ἐθυμώθη ὅλος καὶ πνέων πῦρ πρὸς τοὺς μάρτυρας λέγει τοὺς:

—Πῶς ἀπετολμήσατε, ἀνόητοι, καὶ κατεφρονήσατε τὴν ἀληθινὴν πίστιν τῶν Μωαμεθανῶν, ἢ ὁποία, ἀφοῦ σᾶς ἐχάρισε ³) τὴν παροῦσαν ζωὴν, ὅπου ἦσθε ⁴) τότε διὰ νὰ θανατωθῆτε, καθὼς καὶ οἱ γονεῖς σας, σᾶς ὑπόσχεται καὶ μετὰ θάνατον πολλὰ ἀγαθὰ πανευφρόσυνα;

Οἱ δὲ μάρτυρες ἀπεκρίθησαν ὅτι, ἡμεῖς, ὁ Ἡγεμὼν, εἰς τὸ ἐξῆς δὲν θέλομεν νὰ ζῶμεν ἀσεβῶς, ἀλλὰ προτιμῶμεν κάλλιον θάνατον πρόσκαιρον παρὰ νὰ κολαζώμεθα ⁵) αἰωνίως μετὰ ἐσᾶς εἰς αἰώνιον κόλασιν· τὰ δὲ ὅσα καλὰ μᾶς ὑπόσχεσθε, ἔχετε αὐτὰ ἐσεῖς· διότι ἡμεῖς αὐτὰ δὲν τὰ θέλομεν, ἐπειδὴ καὶ ἠπατήθημεν ἀρνηθέντες τὴν ἀληθῆ τὸῦ Χριστοῦ πίστιν, ὅπου προξενεῖ ζωὴν αἰώνιον τοῖς εἰς αὐτὸν πιστεύουσι, διὰ τοῦτο ὁμολογοῦμεν σήμερον κατ' ἐνώπιον πάντων ὅτι Χριστιανοὶ εἴμεθα καὶ Χριστιανοὶ θέλομεν ν' ἀποθάνωμεν καὶ μὴν ἐλπίζῃς ποτὲ νὰ μεταβάλλῃς ⁶) τὴν γνώμην μας.

Εἰς ταῦτα θυμωθεὶς ὁ τύραννος ἐπρόσταξε τοὺς στρατιώτας νὰ φυλάκισον τοὺς μάρτυρας καὶ ἀφοῦ τοὺς ἔφεραν εἰς τὴν φυλακὴν, τὰς μὲν χεῖρας τῶν ἔδωσαν ὀπισθεν, τοὺς δὲ πόδας ἠσφάλισαν εἰς τὸ ξύλον καὶ ἔστε-

1) ἐπαρρησίασαν.—2) ὄντες.—3) ἐχάρησε.—4) εἶσθε.—5) κολαζόμεθα.—6) μεταβάλλῃς.

κον ὄρθιοι· εἰς δὲ τὸν τράχηλόν των ἔδεσαν ἄλυσον, καὶ τὸ μὲν σῶμα ἐκρέματο, οἱ δὲ πόδες ἦσαν σφαλισμένοι ¹⁾ εἰς τὸ ξύλον· καὶ οὕτως εὐρισκόμενοι εἰς τοιαύτην πικρὰν βάσανον ἔχαιρον οἱ αἰοίδιμοι καὶ ἐδόξαζον τὸν Θεόν, ὅπου τοὺς ἤξιωσε νὰ πάθωσιν δι' αὐτόν, ψάλλοντες ὕμνους καταλλήλους (καὶ) εὐχόμενοι νὰ τοὺς βοηθήσῃ νὰ τελέσουν τὸν δρόμον τοῦ μαρτυρίου των καὶ οἱ πέντε ἀχώριστα, καὶ παραθαδρύνοντες ὁ ἓνας τὸν ἄλλον νὰ ὑπομένωσι· καὶ εὐχαρίστουν τὸν Κύριον, ὅπου δὲν τοὺς ἄφησε ν' ἀποθάνωσιν εἰς τὴν ἀσέβειαν καὶ ἔλεγον οἱ μακάριοι: Μὴ φοβηθῶμεν, ἀδελφοί, θάνατον πρόσκαιρον οὔτε νὰ δειλιάσωμεν βάσανα, ὅπου περνοῦν καὶ πηγαίνουνσι. Τὸν Θεὸν ἄς φοβηθῶμεν, ὅπου δύναται καὶ μετὰ θάνατον νὰ κολάσῃ αἰώνια.

Ταῦτα καὶ ἄλλα ἔλεγον συμπαραθαδρυνόμενοι, καὶ ἐδέοντο τοῦ Κυρίου νὰ τοὺς ἀξιῶσῃ νὰ κοινωνήσουν τὰ ἄχραντα μυστήρια.

Κάποιοι δὲ χριστιανοὶ ἀκούσαντες ἔξωθεν τῆς φυλακῆς, ὅτι ἐπόθουν νὰ κοινωνήσουν οἱ μάρτυρες, ἔλαβαν φροντίδα εἰς τοῦτο παρηγορήσαντες τοὺς μάρτυρας καὶ τὸ ἀγγέλιαν τῶν πρροεστώτων καὶ τοῦ ἱερέως τῆς κώμης, καὶ ἀπελθόντες οἱ προεστοὶ εἰς τὸν Ἡγεμόνα ἐπροσποίηθησαν ὅτι ἐγκαλοῦσαν τὸν ἱερέα ὅτι δὲν θέλει νὰ πληρώσῃ δύο χρόνων τὰ βασιλικά δοσίματα καὶ νὰ τὸν βιάσῃ νὰ τὰ πληρώσῃ. Ὅθεν διέταξεν ὁ Ἡγεμὸν νὰ φυλακισθῇ ὁ ἱερεὺς μετὰ τοὺς μάρτυρας καὶ κλεισθῇ ἐν τῇ φυλακῇ τοῦ Δεσποτικοῦ σώματος ἐκλείσθη εἰς τὴν φυλακὴν μετὰ τοὺς μάρτυρας· καὶ τὴν νύκτα ἐκείνην ἐξωμολόγησε τοὺς Ἁγίους καὶ τοὺς ἐκοινώνησε τὰ ἄχραντα μυστήρια.

Μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἐπρόσταξεν ὁ τύραννος καὶ ἔφερον ἔμπροσθέν του τοὺς μάρτυρας ἓνα καθ' ἓνα χωριστὰ νὰ τοὺς ἐξετάσῃ ὁ δόλιος: Καὶ πρῶτον μὲν ἐξετάξε ²⁾ τὸν Μανουὴλ ὡς εἰδήμονα τῆς Ἀραβικῆς διαλέκτου, εἰς τὰ βιβλία τῆς μυσσαρᾶς θρησκείας τοῦ Μωάμεθ ἀναγνώσαντα· καὶ ἤρχισε νὰ τοῦ λέγῃ, [ὅτι] ν' ἀφήσῃ τὴν τρέλαν ³⁾, καὶ νὰ ἔλθῃ εἰς τὸν ἑαυτόν του καὶ νὰ μὴ θελήσῃ νὰ θανατωθῇ οὕτως· ἢ κὰν ἄς ὁμολογήσῃ ὅτι εἶναι Τοῦρκος εἰς τὸ φανερόν, καὶ ἔπειτα πάλιν ἄς εἶναι Χριστιανός. Ὁ δὲ Ἅγιος πρὸς ταῦτα ἀπεκρίθη μετὰ θάρρος, ὅτι αὐτός, οὔτε μὲ ἀλήθειαν οὔτε μὲ προσποίησιν θέλει ὁμολογήσῃ ποτὲ τὴν ἀσέβειαν, ἐπειδὴ καὶ ἀπε-

1) ἀντί ἡ σ φ α λ ι σ μ ἔ ν ο ι τοῦ ρ. ἀσφαλίξω—τίθημι τὴν ἐν ἀσφαλείᾳ, κλειῶ. ὄθεν καὶ σφαλινῶ—σφαλινῶ.—2) ἰδιωτισμός· ἐξήλασε.—3) τ ρ ἔ λ α · τ ρ ε λ ὁ ς κτλ. γραπτὰ δι' ἑνὸς λ. Ἐτυμολογοῦνται καθ' ἡμᾶς ἐκ τοῦ λατινικοῦ delirus (παράφρων)—d ε λ ι ρ ὀ ς—d ε λ. ρ ὀ ς—d λ ε ρ ὀ ς (πρβλ. βαλ-βελ-βλη, ταλ-τλη, βέλος—βλήμα, τάλας—τλήμων), d ρ ε λ ὀ ς (πρβ. φαλακρός—φαρακλός, Ἄγραυλος—Ἄγλαυρος), τ ρ ε λ ὀ ς.

φάσισε ν' ἀποθάνῃ διὰ τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ· καὶ ἂν ἤθελε νὰ ζῆ, δὲν ἤρχετο θεληματικῶς εἰς αὐτόν καὶ ὅτι ἡ γνώμη καὶ τῶν πέντε εἶναι μία καὶ ἡ αὐτή.

Ἐπειτα ἔφερε καὶ τὸν Μιχαῆλον ὡς γεροντότερον καὶ ἤρχισε νὰ τὸν κολακεύῃ· ὁ ὁποῖος ἤλεγξε τὸν τύραννον πολὺ καὶ ἀπέδειξεν ὅτι ἀδύνατον ἦτο ν' ἀρνηθῇ τὸν Χριστὸν καὶ νὰ πιστεύσῃ τὸν Ἀντίχριστον, ν' ἀφήσῃ τὸ φῶς καὶ νὰ δεχθῇ τὸ σκότος.

Τὰ αὐτὰ ἀπεκρίθησαν καὶ οἱ λοιποὶ τρεῖς.

Ἐγερὸν πάλιν κράζει τὸν Μανουὴλ καὶ τὸν ἐκολάκευε λέγων, ὅτι κριμα εἰς ἐσέ, ὅπου ἀνέγνωσες τὰ βιβλία τοῦ Προφήτου, νὰ μὴ γνωρίσῃς τὴν ἀλήθειαν. Τότε ἤρχισε λαμπρᾶ τῇ φωνῇ ὁ Μανουὴλ καὶ ἐπερίπαιξε τὴν πλάνην τοῦ Μωάμεθ, ὅτι ὅλα τὰ βιβλία των καὶ μάλιστα τὸ Κοράνιον εἶναι μυθολογία καὶ πλάναι, καὶ γεμᾶτον φλυαρίας, διδάσκον ¹⁾ ἀσέλγειαν, ἀκαθαρσίαν, καὶ πᾶσαν παρανομίαν. Διότι ἦτο γυμνασμένος εἰς τὰ Ἀραβικὰ καὶ εἰς τὸ λέγειν ἔμπειρος καὶ λόγιος καὶ ἐμυκτήρισε φανερὰ τὴν πλάνην τῆς θρησκείας τῶν Ἀγαρηῶν.

Τότε ἐπρόσταξε καὶ τοὺς ἐφυλάκωσαν, καὶ ἐσυμβουλευθῆ τὸν ἴδιον Καθὴν καὶ ἄλλους ἀξιωματικούς Τουρκούς, οἱ ὁποῖοι τὸν ἐσυμβούλευσαν νὰ γράψῃ εἰς Κωνσταντινούπολιν πρὸς τὸν αὐθέντην τῆς ἐπαρχίας Βασάφ ἐφένδην, ὅτι ἦτο μυστικῶς γοημιματεὺς τοῦ Σουλτάν Μαχμούτ, πρὸς τὸν ὁποῖον ἔγραψεν ὅλα τὰ τῶν μαρτύρων ἀκόλουθα, καὶ ὅτι τουρκίσαντες πρῶτον ἠρνήθησαν τὴν θρησκείαν των καὶ ὕβριζουσι παρρησίᾳ ²⁾ τὸν Προφήτην καὶ θρησκειμα, μυκτηρίζοντες τὴν πλάνην των.

Ἐως ὅτου λοιπὸν νὰ ἔλθῃ ἀπόκρισις ἀπὸ Κωνσταντινούπολιν, εἰς διάστημα ἡμερῶν εἴκοσι καὶ τριῶν εὐρίσκοντο οἱ Ἅγιοι φυλακωμένοι καὶ ἄγευστοι τροφῆς παντελῶς καὶ ἐστερημένοι ³⁾ πάσης σωματικῆς παρακλίσεως ⁴⁾ ταλαιπωρούμενοι καὶ παιδευόμενοι εἰς τὸ τιμωρητικὸν ξύλον ⁵⁾ οἱ ἀείμνηστοι. Καὶ ἅμα ἦλθεν ἡ ἀπόφασις [ὅτι] νὰ θανατωθῶσι μετὰ τὸν πλέον πικρότατον θάνατον, ὡς ὕβρισται καὶ καταφρονηταὶ τῆς θρησκείας των, [ὄθεν] ἐπρόσταξεν ὁ ἀπάνθρωπος τύραννος καὶ ἔκαμαν ἀγκυλωτὰ περόνια σιδηρᾶ, λεγόμενα παρ' αὐτῶν τσεγκέλια ⁶⁾, τὰ ὁποῖα ἐκάρφωσαν εἰς ξύλα ὡσάν καταπέλτην καὶ τὰ ἠτοίμασαν νὰ ὀίξουν εἰς αὐτὰ τοὺς Ἁγίους ἀνηλεῶς οἱ αἰμοβόροι καὶ θηριόγνωμοι.

Καὶ τὴν ἐπιούσαν ἡμέραν ἤρπασαν οἱ δῆμοι ἀπὸ τὴν φυλακὴν τὸν μάρτυρα Μιχαῆλον ὡς γεροντότερον, ἔφεραν εἰς τὸ μέσον τοῦ παζαρίου ⁷⁾, καὶ τὸν ἐβίασαν νὰ σαλαβατίσῃ ⁸⁾. Ὁ δὲ Μάρτυς ἀπεκρίνατο ὅτι ἦτον

1) διδάσκων.—2) παρρησίᾳ. 3) ὑστερημένοι.—4) παρακλίσεως(ς)—κατοκλίσεως—ἀναπαύσεως.—5) τὴν καταπέλτην.—6) οἱ ἐν τῷ τροπαίῳ ὀβελλοὶ (ὀβελοὶ).—7) τῆς ἀγορᾶς, τουρκιστὶ π α ζ ἄ ρ.—8) σαλαβατίζω—ἀρνοῦμαι τὴν θρησκείαν μου, ἐξομῶν.

Χριστιανὸς καὶ δὲν ἠρνεῖτο τὴν πίστιν του, ἀλλ' ὕβριζε τὴν θρησκείαν των ἄφοβα. Ὅθεν θυμωθέντες οἱ δῆμοι ἔβγαλαν τὰ ξίφη των καὶ τὸν κατέκοψαν εἰς λεπτὰ κομμάτια ἰστάμενον ὄρθιον καὶ εὐχόμενον τὸν αἰόδιμον· καὶ οὕτως ἔλαβε τὸν στέφανον τοῦ μαρτυρίου πρῶτος τῶν ἄλλων ὁ μακάριος ἦτον δὲ ἡμέρα ἕκτη τοῦ Ἀπριλίου, δευτέρα τοῦ Θωμᾶ.

Τὴν αὐτὴν ὥραν ἔβγαλαν καὶ τοὺς λοιποὺς τέσσαρας μάρτυρας ἐκ τῆς φυλακῆς καὶ τοὺς ἀπέρασαν ἐπίτηδες διὰ μέσου τῆς ὁδοῦ, ὅπου ἔκειντο 1) τὰ τμήματα τοῦ νεκροῦ σώματος τοῦ Ἁγίου Μιχαήλου καὶ ἰδόντες αὐτὸν οἱ Ἅγιοι τελειωμένον 2) εὐχαρίστησαν τὸν Θεόν, ὅπου τὸν ἤξιωσε νὰ τελειώσῃ τὸν δρόμον τῆς ἀληθείας· καὶ λαβόντες θάρρος ὅτι θέλημα Θεοῦ εἶναι νὰ μαρτυρήσωσιν, ἐπορεύοντο τὴν ὁδὸν τῆς ἀθλήσεως χαίροντες καὶ φθάσαντες εἰς τὸν τόπον τῆς καταδίκης, τὸν μὲν Ἅγιον Θεόδωρον καὶ μέγαλον Γεώργιον τοὺς ἐκρέμασαν καὶ οὕτως ἔλαβον καὶ αὐτοὶ τὸν στέφανον τῆς ἀθλήσεως.

Τὸν δὲ πολυπαθῆ Μανουὴλ, τὸν ἐλέγξαντα τὴν πλάνην των παρῶν-σῆς ἐκ τῶν βιβλίων τους, ὡς ἐπισημον καὶ λόγιον ἔφεραν εἰς τὸ ξύλον τῆς καταδίκης, ὅπου εἶχασιν τὰ τσεγκέλια. Ἐλθὼν δὲ ὁ Ἅγιος παρεκάλει τοὺς δημίους νὰ τὸν ἀφήσουν νὰ προσευχηθῆ· ἀλλὰ δὲν ἠθέλησαν οἱ ἀνηλεεῖς· μόνον τὸν ἐβίαζον ἢ νὰ σαλαβατίσῃ ἢ νὰ ἀναβῆ εἰς τὴν σκάλαν, ὅπου ἠτοίμασαν, νὰ ῥιφθῆ εἰς τὰ τσεγκέλια. Ἄκουσεν ὁ Ἅγιος κατηχηματῶν δῆμιον λέγων: ὦ μαρῶτατε καὶ ἀσεβεῖστατε, εὐκαίριον τοῦ γένους σου δὲν ἐγνωρίσατε ὅτι ἡμεῖς θεληματικῶς παραδίδομεν τὸν ἑαυτὸν μας εἰς θάνατον διὰ τὴν εὐσέβειαν τῆς πίστεώς μας καὶ μᾶς βιάζετε νὰ ἀσεβήσωμεν ἀσεβέστατοι; Ὁ Θεὸς αὐτός, διὰ τὸν ὅποιον ἀποθνήσκομεν σήμερον, νὰ σᾶς ἐκδικηθῆ καὶ νὰ σᾶς δώσῃ τὰ ἐπίχειρα τῆς κακίας σας μὲ ἀμοιβὴν δικαίαν. Ταῦτα εἰπόντος τοῦ μάρτυρος, τὸν ἔσπρωξεν ὁ δῆμιος καὶ πεσὼν εἰς τὰ τσεγκέλια ἐκαρφώθη σιαυροειδῶς, ὡς τὰ εἶχασιν ἐπίτηδες: δύο ἦλους εἰς τὸ στῆθος, δύο εἰς τὴν κοιλίαν καὶ ἕτερον εἰς τὸ μέσον.

Ἦσαύτως ἔρριψαν καὶ τὸν μακάριον μικρὸν Γεώργιον καὶ πεσὼν, ὃ τοῦ θαύματος! ἔκλιναν τὰ καρφία ὡς μόλυβδοι καὶ δὲν ἐκαρφώθη εἰς αὐτὰ τὸ σῶμα τοῦ Ἁγίου· ὅθεν ἔστυραν τὸν Ἅγιον ἐπάνω καὶ πάλιν καὶ ἔφεραν τὸν χαλκῆα (κατσιβελον)³⁾, καὶ τὰ ἐσφιροκόπησε καὶ ἴσασαν⁴⁾ καὶ ῥίψαν-

1) ἔκοιντο=κατέκειντο.—2) τελειοῦνθαι=ελευτᾶν, ἀποθνήσκειν.—3) Κατσίβελοι ἐν Θράκῃ ἐλέγοντο οἱ Ἀθίγναοι ἐν γένει, οἱ Γύφτοι ἀλλαχοῦ (Αἰγύπτω), οἵτινες συνήθως ἦσαν χαλκεῖς, ἰδίως ἠλοποιοὶ καὶ γανωταὶ χαλκίνων σκευῶν· πρβλ. καὶ τὸ αἶνιγμα: χίλιοι-μύριοι Κατσιβέλοι σὲ μιά τσέργα τυλιγμένοι (ὁ καρπὸς τῆς ροιᾶς, ρότιδο).—4) ἔσασαν τοῦ ἰσιάζω = ποῶ τὸ ἴσον, εὐθετῶ, ἀνορθῶ: ἐκ τοῦ συγκεκομένου ἰσιάζω μετ' αὐξήσεως—ἔσασα.

τες τὸν Ἅγιον ἐπάνω εἰς τὰ σουβλία ἐκεῖνα ἐπέβη ὁ δῆμιος καὶ τὸν ἐπάτει ἄνωθεν τῶν νώτων τοῦ Μάρτυρος, διὰ νὰ προσηλωθῆ τὸ σῶμα. Καὶ οὕτως, ὁ μὲν Μανουὴλ συντόμως παρέδωκε τὴν ἁγίαν του ψυχὴν εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Θεοῦ, ὁ δὲ Γεώργιος ἔμεινε ζῶν προσηλωμένος ὥρας εικοσιτέσσαρας, μὲ ὀδύνην ἀφόρητον.

Οἱ δὲ Χριστιανοὶ ἐκεῖνοι ἐλθόντες εἰς τὴν νύκτα ἐκείνην ἐπαρηγόρουν τὸν μάρτυρα νὰ ὑπομένῃ τὴν βάσανον, διὰ νὰ στεφανωθῆ, ὁμοῦ εἰς τοὺς 1) λοιποὺς καὶ αὐτός. Ἐβαπτον δὲ πατύρους, ἦτοι βαμβάκια ἀπὸ τὰ αἵματα τῶν Ἁγίων πρὸς ἁγιασμόν τους, διὰ τῶν ὁποίων πολλοὶ ἀσθενεῖς ἐθεραπεύθησαν, οὐ μόνον Χριστιανοί, ἀλλὰ καὶ πολλαὶ γυναῖκες τῶν ἀσεβῶν Τούρκισσαι²⁾. Καὶ ἐδέοντο τοῦ Θεοῦ νὰ βοηθήσῃ τῷ μάρτυρι, ἐπαρεκάλουν δὲ καὶ τὸν Ἅγιον, νὰ δεηθῆ ὑπὲρ αὐτῶν, νὰ παύσῃ ἡ πανώλης νόσος, ὅπου ἀπέθνησκον τότε οἱ ἄνθρωποι σωρηδὸν εἰς τὴν Μάκρην.

Ἀφοῦ δὲ ἐτελείωσε καὶ αὐτός ὁ μακάριος, ἠναγκάσθη ὁ τύραννος (νὰ διατάξῃ) νὰ ἀρθῶσι τὰ λείψανα τῶν Ἁγίων, διότι ἔμελλε τὴν ἡμέραν ἐκείνην νὰ περάσῃ ἐντεῦθεν ὁ Μουσταφᾶ Πασσᾶς, διὰ τῆς Μάκρης, καὶ νὰ μὴν ἰδῆ τοὺς μάρτυρας κρελαμένους, καθότι αὐτὸς δὲν ἔδωκε γνώμην εἰς τὸν φόνον τῶν μαρτύρων. Ὅθεν ἐλθόντες οἱ δῆμοι, τῶν μὲν τεσσάρων Ἁγίων τὰ λείψανα κατέβασαν τῶν σχοινίων³⁾ καὶ τσεγκελίου, ἐπὶ δὲ τὸν πρῶτον ἐσφίοντο ἔσασαντες, ὡς εἶδον αὐτὸν ἔτι ζῶντα ἐπυροβόλη-
θεν αὐτὸν εἰς ἕξ αὐτῶν τῶν δημίων εἰς τὴν κεφαλὴν [τοῦ μάρτυρος] μὲ πιστόλι, καὶ οὕτως ἐτελείωσε καὶ αὐτὸς ὁ αἰόδιμος.

Τότε οἱ Χριστιανοὶ λαβόντες τὴν ἄδειαν ἔλαβον τὰ λείψανα τῶν μαρτύρων καὶ ἐνεταφίασαν αὐτὰ ἐντίμως εἰς τὸ ἴδιον μέρος. Λοιπὸν τότε καὶ οἱ αἰμοβόροι ἐκεῖνοι τύραννοι ἔλαβον παρὰ Θεοῦ τὴν ἐκδίκησιν. Καὶ ὁ μὲν δῆμιος, ὅπου δὲν ἄφησε τὸν Ἅγιον Μανουὴλ νὰ προσευχηθῆ, ἀλλὰ τὸν ἔσπρωξεν εἰς τὰ τσεγκέλια, μετὰ τὴν τρίτην ἡμέραν κρουσθεὶς ἀπὸ τὴν πανώλη⁴⁾ νόσον, ἀπέριψε τὴν μαρὰν του ψυχῆν. Τοῦ δὲ ἑτέρου δημίου τὸ πρόσωπον ἐστράφη πρὸς τὰ ὀπίσω καὶ ἔμεινε θέαμα ἐλεινὸν εἰς τοὺς ὀρώντας.

Ὁ δὲ τύραννος, ὀνομαζόμενος Τζελαλ Μπέης, ἐθανατώθη καὶ αὐτὸς μὲ τὸν ἀκόλουθον τρόπον: Ὁ Σουλτὰν Μαχμουὺτ ὠργίσθη τὸν Βασάφ ἐφένδην, ὅπου ἔδωκε τὴν ψῆφον νὰ θανατώσουν τοὺς μάρτυρας καὶ τὸν ἔξωρισεν εἰς Βάρναν καὶ ἐκεῖ τὸν ἀπεκεφάλισαν κακῶς· ὁμοίως καὶ τὸν πενθερόν του Παρτάφ ἐφένδην, εἰς τὴν Ἀνδριανούπολιν. Τότε προσκλη-

1) ὁμοῦ (=ἅμα) εἰς τοὺς: ἀνάλυσιν τῆς δοτικῆς—τ ο ἰ ς.—2) Τούρκισσαις—Ἄσθωμανίδες.—3) κυρίως τῶν δύο μόνων, τῶν ἀπηγγονισμένων, διότι οἱ δύο ἕτεροι κατέκειντο, ὁ μὲν ἐπὶ τῶν μετὰ τῶν ὀβελῶν σανίδων, ὁ δὲ διαμελισμένος.—4) πανώλην.

